

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут інноватики, природокористування та
інфраструктури
Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

КОРНАЧЕВСЬКИЙ Назар Ігорович

Організація обліку та аудиту на підприємстві за міжнародними стандартами / Organization of accounting and auditing at the enterprise according to international standards

спеціальність: 071 - Облік і оподаткування
освітньо-професійна програма - Бізнес-аналітика та управління інноваційними системами

Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи
ОБАМ-21
Н. І. Корначевський

Науковий керівник:
к. е. н., доцент Завитій О. П.

Кваліфікаційну роботу допущено до захисту:
"__" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

ТЕРНОПІЛЬ - 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ Й ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПАРАМЕТРИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ЗГІДНО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ	6
1.1. Сутність та еволюція міжнародних стандартів у системі обліку та звітності	6
1.2. Вектори адаптації бухгалтерського обліку й аудиту в Україні до вимог міжнародних стандартів	11
1.3. Структуризація інформаційних запитів менеджменту з врахуванням обліково-контрольних можливостей	16
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. ПАРАМЕТРИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ТА РИЗИКИ ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ОБЛІКОВИХ СТАНДАРТИВ .	21
2.1. Ризики бухгалтерського обліку та аудиту в управлінні інформацією з використанням міжнародних стандартів	21
2.2. Управлінські аспекти організації обліку та формування звітності в умовах дії міжнародних стандартів	27
2.3. Специфіка налагодження дієвої системи внутрішнього аудиту згідно міжнародних стандартів	33
Висновки до розділу 2	39
РОЗДІЛ 3. АДАПТАЦІЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ УКРАЇНИ ДО ВИМОГ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ ..	40
3.1. Проблематика впровадження міжнародних стандартів в обліковій системі України	40
3.2. Спектр методологічних аспектів адаптації внутрішнього аудиту до вимог МСФЗ	43
3.3. Спрямованість формування та моніторингу облікової політики відповідно до міжнародних стандартів	49
Висновки до розділу 3	55
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	57
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

ВСТУП

Актуальність теми. Гіпердинамічний розвиток суспільства, цифровізація технологічних процесів та глобалізація економічних відносин призводять до об'єктивної необхідності модифікації організаційних параметрів обліку й аудиту з метою формування нової обліково-аудиторської парадигми з урахуванням сучасних потреб системи управління господарськими суб'єктами та регулювання стратегій економічного розвитку. На сучасному етапі економічної інтеграції різних країн у міжнародне співтовариство питання застосування міжнародних стандартів є особливо актуальним.

В Україні бухгалтерський облік визначено як пріоритетний напрямок у програмі адаптації національного законодавства до законодавчих норм ЄС. Очевидно, що імплементація та застосування міжнародних стандартів в Україні не може обмежуватися лише процесом адаптації вітчизняного законодавства у сфері бухгалтерського обліку. Основною метою є переосмислення ролі та значення бухгалтерського обліку як важливої функції сучасної системи управління підприємствами, а також забезпечення економічної інформації для прийняття управлінських рішень підприємствами та формування стратегії розвитку. Розвиток сучасних обліково-аудиторських парадигм має велике значення для вдосконалення інформаційної системи у національній економіці.

Проблематиці організаційного забезпечення обліку й аудиту в Україні при застосуванні міжнародних стандартів присвячені наукові праці В. Бачинського, І. Белової, М. Бондара, Р. Бруханського, С. Голова, З. Гуцайлюка, В. Дерія, В. Жука, З. Задорожного, Г. Кірейцева, М. Кужельного, Я. Крупки, М. Лучка, М. Палюха, М. Пилипенка, М. Пушкара, Н. Семенишеної, В. Сопка, І. Спільник, П. Хомина, І. Яремко, О. Ярощука та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження обрано уточнення науково-теоретичних аспектів та з'ясування особливостей організації обліку й аудиту в підприємствах України за міжнародними стандартами.

Для вирішення означеної мети поставлено наступні завдання:

- 1) дослідити науково-теоретичні й організаційні параметри обліку та аудиту згідно міжнародних стандартів;
- 2) структурувати інформаційні запити менеджменту з врахування обліково-контрольних можливостей;
- 3) критично проаналізувати вектори адаптації бухгалтерського обліку й аудиту в Україні до вимог міжнародних стандартів;
- 4) ідентифікувати ризики бухгалтерського обліку та аудиту в управлінні інформацією з використанням міжнародних стандартів;
- 5) дослідити управлінські аспекти організації обліку та формування звітності в умовах дії міжнародних стандартів;
- 6) з'ясувати специфіку налагодження дієвої системи внутрішнього аудиту згідно міжнародних стандартів;
- 7) дослідити проблематику впровадження міжнародних стандартів в обліковій системі України;
- 8) встановити спрямованість формування та моніторингу облікової політики відповідно до міжнародних стандартів;
- 9) визначити спектр методологічних аспектів адаптації внутрішнього аудиту до вимог МСФЗ.

Об'єктом дослідження є система бухгалтерського обліку й аудиту Приватного підприємства «БУСОЛ» м. Тернопіль.

Предметом дослідження є спектр теоретичних і практичних параметрів організації обліку й аудиту на підприємстві за міжнародними стандартами.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою пізнання об'єкта дослідження обрано системний метод вивчення явищ і процесів господарської діяльності та принцип об'єднання історії та логіки. При підготовці кваліфікаційної роботи використовувалися наступні наукові методи: тематичне дослідження (детальне вивчення об'єкта дослідження); порівняння (виявлення загальних ознак і відмінностей досліджуваних процесів і явищ); аналіз і синтез (деталізація об'єкта, розгляд окремих складових); групування (виявлення концептуальних характеристик об'єкта дослідження); середні та відносні

величини (визначення рівня ефективності досліджуваного процесу; діалектичний підхід (пізнання еволюції розвитку обліку й аудиту).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в уточненні окремих теоретичних аспектів та формуванні ряду практичних рекомендацій щодо організації обліку й аудиту згідно вимог міжнародних стандартів, зокрема: ідентифіковано вплив міжнародних стандартів на організацію обліку; уточнено вимоги до облікової системи підприємства згідно міжнародних стандартів; визначено специфіку організації аудиту в умовах міжнародної стандартизації.

Практичне значення одержаних результатів полягає у прийнятності окремих висновків і пропозицій до використання у практичній діяльності підприємств України згідно вимог міжнародних стандартів.

Апробація результатів дослідження. Окремі висновки та пропозиції обговорені на Національній науково-практичній конференції «Освіта, наука, бізнес: сучасний стан, проблеми та перспективи» (10.05.2023 р. – Тернопіль, ЗУНУ) та Національній науково-практичній конференції «Освіта, наука, бізнес, енергетичні технології: сучасний стан, проблеми та перспективи» (16.11.2023 р. – Тернопіль, ЗУНУ).

РОЗДІЛ 1

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ Й ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПАРАМЕТРИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ЗГІДНО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ

1.1. Сутність та еволюція міжнародних стандартів у системі обліку та звітності

Процес глобалізації визначив появу нових проблем у сфері бухгалтерського обліку, однією з яких є проблема відмінностей у бухгалтерському нагляді між країнами. Це ускладнює комунікаційний процес між суб'єктами міжнародного бізнесу. Проте, зростання світової глобалізації створило економічні передумови для розробки та впровадження загальноприйнятих вимог до бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності. Історично сформовані національні моделі обліку та звітності не завжди відображають глобальні економічні явища та процеси, а також не створюють умов для взаємного обміну економічною інформацією. Одним із найважливіших міжнародних процесів, що відбуваються сьогодні у світі, є гармонізація національних систем бухгалтерського обліку та фінансової звітності в різних країнах.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) є інструментом реалізації економічної політики, а їх головною метою є забезпечення прозорості та зрозумілості інформації про діяльність суб'єктів господарювання. Метою розробки та впровадження МСФЗ також є створення надійної основи для визначення доходів і витрат, оцінки активів і зобов'язань, розкриття існуючих фінансових ризиків і порівняння результатів діяльності.

На відміну від деяких національних правил звітності, МСФЗ базується на принципах, а не на правилах, тобто важлива в першу чергу економічна природа процесу. Процедури звітності згідно з МСФЗ встановлюють принципи, які дозволяють відображати справжній фінансовий стан підприємства, установи чи організації. На сьогоднішній день МСФЗ:

- 1) служать основою для вимог національного обліку та звітності в багатьох країнах світу;
- 2) позиціонуються як міжнародний базовий підхід тих країн, які розробляють власні стандарти;
- 3) використовуються фондовими біржами та регуляторними органами, які вимагають або дозволяють іноземним емітентам подавати фінансову звітність відповідно до МСФЗ;
- 4) пропагуються інтернаціональними установами, до прикладу такими як Європейська комісія;
- 5) спектр МСФЗ застосовує Світовий банк, який вимагає від позичальників подавати фінансову звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності;
- б) прогресивні підприємства, установи та організації.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) – це стандарти, затверджені Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB).

Міжнародні стандарти фінансової звітності (International Financial Reporting Standards) – це «зведення документів стандартів, що регулюють принципи та правила складання фінансової звітності, необхідної зовнішнім користувачам для прийняття ними економічних рішень щодо організації» [24].

Стандартизація МСФЗ не має на меті визначити всі процедури та механізми фінансового обліку, у багатьох випадках віддаючи перевагу довірі до професійної незалежності бухгалтерів, які повинні покладатися на офіційне сумління та індивідуальне професійне судження при вирішенні багатьох проблем. Процес глобалізації та розробки міжнародних стандартів бухгалтерського обліку розпочався понад 4 десятиліття тому, коли промислово розвинені країни намагалися розробити стандарти, які країни, що розвиваються, могли б використовувати як національні стандарти бухгалтерського обліку. Інтерес до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку як об'єднуючої мови для бізнесу почав зростати наприкінці 1960-х та на початку 1970-х років у міру зростання економічної інтеграції та транскордонних потоків капіталу.

У 1962 році відбувся восьмий Міжнародний конгрес бухгалтерів під егідою Американського інституту дипломованих бухгалтерів (AICPA). У центрі уваги конференції був вплив світової економіки на розвиток бухгалтерського обліку. Більшість учасників погодилися, що необхідні певні заходи для стимулювання розвитку стандартів бухгалтерського обліку та звітності на міжнародному рівні.

Еволюція та концептуальне становлення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку / міжнародних стандартів фінансової звітності фактично триває 50 років – з далекого 1973 року, коли відбулось започаткування роботи Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку / «International Accounting Standard Committee» (IASC), далі протягом 1973-2000 років відбулось розроблення і набрання чинності 41 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку, у 2000 році у світовій практиці запровадили перейменування Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку у Раду з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку / «International Accounting Standard Board» (IASB), у 2001 році проведено розробку Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) / «International Financial Reporting Standard» (IFRS), у 2003 році сформовано Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку пакет Міжнародних стандартів фінансової звітності, затверджено МСФЗ 1 «Перше застосування міжнародних стандартів фінансової звітності», у 2004 році Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку видано 13 міжнародних стандартів фінансової звітності та погоджено збереження чинності всіх впроваджених міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, не замінені на міжнародні стандарти фінансової звітності.

Концепція міжнародних стандартів бухгалтерського обліку є інструментом реалізації економічної політики, а його основною метою є забезпечення прозорості та зрозумілості інформації про діяльність суб'єктів господарювання. Метою розробки та впровадження МСФЗ також є створення надійної основи для визначення доходів і витрат, оцінки активів і зобов'язань, розкриття існуючих фінансових ризиків і порівняння результатів діяльності.

Таблиця 1.1

Етапи становлення міжнародних стандартів фінансової звітності
протягом 50-річної еволюції

№	Роки	Хронологія еволюції
1	1973	Створення Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку / «International Accounting Standard Committee» (IASC)
2	1973-2000	Розроблення і набрання чинності 41 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку
3	2000	Перейменування Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку у Раду з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку / «International Accounting Standard Board» (IASB)
4	2001	Розробка Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) / «International Financial Reporting Standard» (IFRS)
5	2003	Формування Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку Міжнародних стандартів фінансової звітності
6	2003	Затвердження МСФЗ 1 «Перше застосування міжнародних стандартів фінансової звітності»
7	2004	Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку видано 13 міжнародних стандартів фінансової звітності
8	2004	Збереження чинності всіх впроваджених міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, не замінені на міжнародні стандарти фінансової звітності

На відміну від деяких національних правил звітності, концепція міжнародних стандартів бухгалтерського обліку базується на принципах, а не на правилах, що означає, що економічна природа процесу є первинною. Процедури

звітності згідно з МСФЗ встановлюють принципи, які дозволяють відобразити справжній фінансовий стан підприємства, установи чи організації.

Опитування Міжнародної федерації бухгалтерів (IFAC) наприкінці 2007 року довело, що впровадження міжнародних стандартів є дуже важливим для економічного зростання країн.

Крім того, МСФЗ є відправною точкою для функціонування національних систем бухгалтерського обліку в багатьох країнах, що розвиваються, які розробили національні стандарти: Азії, Центральній Європі, Африці. МСФЗ прийнято багатьма фондовими біржами, включаючи Лондонську, Римську, Франкфуртську, Гонконзьку, Амстердамську, Цюрихську.

Перевагами застосування МСФЗ: є

- 1) отримання інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень;
- 2) порівняння звітів з іншими організаціями, незалежно від країни, в якій вони проживають, і територій, на яких вони працюють;
- 3) залучення іноземних інвестицій і кредитів та вихід на зовнішні ринки;
- 4) репутація, що забезпечує більшу довіру потенційних партнерів;
- 5) достовірність інформації;
- 6) неупередженість інформації;
- 7) дотримання правил складання інформації та розгорнутими поясненнями при формуванні звітів.

1.2. Вектори адаптації бухгалтерського обліку й аудиту в Україні до вимог міжнародних стандартів

В Україні Програму реформування системи бухгалтерського обліку з застосуванням міжнародних стандартів фінансової звітності прийнято у 1998 році. Кабінет Міністрів України у 2007 році затвердив Стратегію застосування міжнародних стандартів фінансової звітності, визначивши законодавчу базу регулювання механізму застосування міжнародних стандартів.

Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України 2010 році затверджує Порядок заповнення форм розкриття інформації емітентами акцій та облігацій підприємств, що перебувають у лістингу.

Верховна Рада України у 2011 році приймає уточнення до Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [24], відповідно яких фінансові установи та публічні акціонерні товариства зобов'язані подавати звіти згідно вимог міжнародних стандартів фінансової звітності.

Міністерством фінансів України у 2013 році затверджено нові форми фінансової звітності, зокрема для підприємств, які уже використовували міжнародні стандарти фінансової звітності.

Міжнародні стандарти фінансової звітності в Україні застосовуються у двох вимірах:

- 1) в обов'язковому порядку;
- 2) на добровільних засадах.

Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні є обов'язковим є для:

- банків (з 01.01.2011);
- страхових компаній (з 01.01.2012);
- публічних акціонерних товариств (з 01.01.2012);
- підприємств з надання фінансових послуг (окрім страхового і пенсійного забезпечення (з 01.01.2013);
- підприємств суміжних сфер до фінансових послуг (з 01.01.2014);

- підприємств, причетних до страхування (з 01.01.2014);
- кредитних спілок (з 01.01.2015);
- підприємств з управління активами (з 01.01.2015).

Метою створення чіткої системи бухгалтерського обліку та аудиту є розробка комплексного комплексу теоретичних методів, організаційних методів і практичних нормативних рішень для сучасних систем бухгалтерського обліку та аудиту в контексті розробки та впровадження менеджменту застосування міжнародних стандартів. Для формування цієї системи краще визначити перелік основних компонентів, які об'єднуються на різних рівнях концепції.:

- 1) теорія;
- 2) методологія;
- 3) організація;
- 4) методика;
- 5) практика.

Важливою є ідентифікація спектру законодавчих і нормативних параметрів концептуального позиціонування бухгалтерського і аудиторського забезпечення, зокрема:

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [24];
- Національні (стандарти) бухгалтерського обліку;
- Концептуальні основи фінансової звітності;
- Міжнародні стандарти фінансової звітності.

У межах теоретичного та методологічного рівнів доцільним є формування теоретичних основ, з фокусом уваги на ринковій економіці, управлінні, інституціональній теорії, теорії бухгалтерського обліку.

Основу концепції формує спектр норм, правил, економічних законів, принципів, методів, що застосовуються в обліку.

Специфіку розробки сучасної концепції обліку формує врахування: 1) глобалізаційних процесів; євроінтеграційних процесів України; антикризових процесів; адаптації обліку в Україні до міжнародних стандартів.

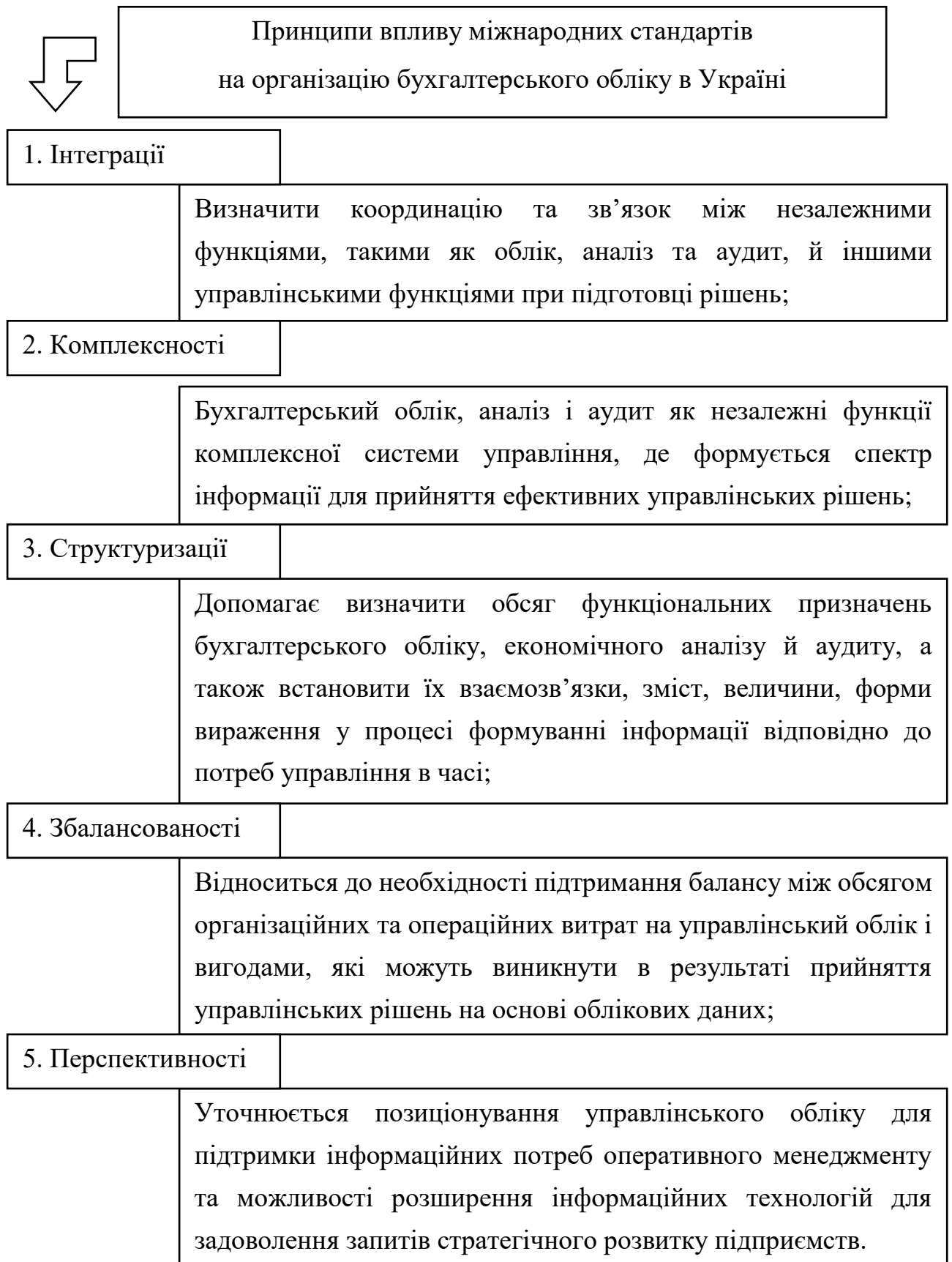

Рис. 1.1. Взаємозв'язок принципів впливу системи міжнародних стандартів на організацію бухгалтерського обліку в Україні

Методичний інструментарій призначений для вирішення таких завдань: адаптувати методику оцінки впливу застосування міжнародних стандартів на фінансовий стан компанії; удосконалити процеси збору, систематизації та передачі інформації на основі інформаційних технологій та обліково-аналітичного та аудиторського програмного забезпечення; формувати звіт про прийняття бізнес-рішень, орієнтуючись на системи фінансових і нефінансових показників; встановлення ключових показників для аналізу та аудиту бізнес-процесів суб'єкта господарювання; трансформувати методи бухгалтерського обліку відповідно до вимог міжнародних стандартів.

Налаштування організаційного підходу для супроводу бухгалтерського обліку й аудиту повинно передбачати два типових блоки: 1) бухгалтерський облік; 2) аудит.

Бухгалтерський відділ зосереджується на формуванні фінансової й нефінансової інформації за допомогою методів, визначених обліковою політикою організації, локальними обліковими процедурами, методами, застосовуючи професійні судження та дотримуючись етики для систематичного задоволення інформаційних потреб керівництва. На сучасному етапі розвитку систем управління збір інформації здійснюється в різних типах облікових середовищ для відображення фінансових і нефінансових показників у звітності суб'єктів господарювання. У цьому контексті аналізуються фактичні результати діяльності суб'єкта господарювання для визначення стратегічного напрямку розвитку з конкурентними перевагами, зважаючи на складність процесу формування, шкали оцінки, доцільності тощо. Оскільки ефективне використання ресурсів стає критичним, необхідно застосовувати нові методи аналізу фінансових і нефінансових показників.

Відділ аудиту постійно контролює параметри, що характеризують ефективність діяльності суб'єкта господарювання та відстежує джерела його зростання. На управління діяльністю суб'єкта господарювання постійно впливають різноманітні фактори, які можуть негативно вплинути на коротко- та довгострокові результати діяльності. Це дозволяє своєчасно приймати

управлінські рішення на основі постійного моніторингу ключових показників, що характеризують стан суб'єкта господарювання та перспективи його розвитку, дозволяючи чітко та швидко реагувати на погіршення ситуації.

Особлива увага потрібна при налаштуванні параметрів: визначити основні показники впливу ризиків, аудит яких дозволить об'єктивно оцінити процеси в системі управління діяльністю підприємства; розподіл повноважень між підрозділами корпоративної структури для забезпечення постійного моніторингу активних економічних процесів; ідентифікація та оцінка ризиків; способи управління ідентифікованими ризиками для зменшення або запобігання несприятливому впливу на ефективність бізнесу; оцінити вплив організаційно-методичних аспектів застосування міжнародних стандартів на ефективність систем бухгалтерського обліку та спектр показників фінансового стану підприємств.

Основними завданнями практичної реалізації бухгалтерського обліку та аудиту із застосуванням міжнародних стандартів є: удосконалити процедури бухгалтерського обліку та аудиту для отримання інформації для прийняття управлінських рішень на основі міжнародних стандартів; підвищення якості облікової інформації та забезпечення інформаційних потреб користувачів у процесі прийняття рішень; розробити низку облікових, а також аналітичних та контрольних інструментів для формування облікової інформації за міжнародними стандартами; сформувавши єдиний інформаційний простір для всіх підсистем управління підприємством; спрямувати системи підтримки прийняття бухгалтерських рішень на обліково-інформаційне забезпечення для вирішення поточних і стратегічних завдань і підвищення ефективності використання ресурсів; сформувавши модель бухгалтерського забезпечення прийняття рішень із застосуванням міжнародних стандартів для задоволення інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів.

1.3. Структуризація інформаційних запитів менеджменту з врахуванням обліково-контрольних можливостей

Сучасний етап глобалізації в соціально-економічній сфері супроводжується переходом від індустріальної економіки до інформаційної. За таких умов інформація та інформаційні технології стають основою розвитку господарської діяльності. Подальший розвиток інформаційної економіки невіддільний від інтенсифікації обробки інформації, збирання, обробки, швидкої передачі та перетворення великих обсягів інформації в продукцію, яка повинна відповідати певним якісним характеристикам і задовольняти потреби користувачів.

Системи бухгалтерського обліку та звітності є найважливішим джерелом інформації про результати господарської діяльності підприємства. Проте в системі управління підприємством відсутні чітко визначені вимоги до структури та змісту облікової інформації, що значно знижує ступінь відповідності бухгалтерського забезпечення завданням і цілям управління сучасним підприємством. Бухгалтерський облік, як основа інформаційної системи управління підприємством, формує інформаційну базу для задоволення потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів для прийняття управлінських рішень. Оскільки основним і вирішальним результатом бухгалтерського обліку є інформація, її збір, формування, обробка та надання користувачам визначається характером організації та обліку.

Ефективне виконання функцій управління залежить від повноти, достовірності, актуальності та якості інформації.

У сучасних умовах господарювання роль бухгалтерського обліку як невід'ємної частини інформаційних систем не обмежується фіксацією інформації при звітуванні про події, що відбулися в минулих звітних періодах. Актуалізуються нові напрямки допомоги системам управління підприємством у визначенні поточних і стратегічних цілей діяльності та моделюванні майбутніх управлінських рішень. Виходячи з цього, впровадження нових інформаційних систем і технологій, вивчення пріоритетів якості корпоративного менеджменту,

посилення актуальності інформації вимагають глибокого аналізу для пошуку нових шляхів побудови бухгалтерської звітності, системи, що допоможе адаптувати її, перш за все, до потреб систем управління підприємством. Існуюча невизначеність у чіткості завдань та неусвідомлення того, що системи обліку та звітності повинні слугувати основою інформаційного забезпечення управління корпоративною діяльністю, суттєво знижує їх ефективність. Це говорить про необхідність подальших наукових досліджень цих питань. Бухгалтерський облік підприємства повинен постійно вдосконалюватися з урахуванням змін сучасної економічної системи та вимог суб'єктів господарювання до облікової інформації для підвищення якості облікової інформації.

Оскільки найважливішою і важливою передумовою для прийняття управлінських рішень є інформація, інформаційна система підприємства має характеристики важливого інструменту управління підприємством. Продовжує зростати значення бухгалтерського обліку, який забезпечує взаємозв'язок між суб'єктами та об'єктами, окремими функціями та підсистемами управління, максимально сприяє розвитку систем управління підприємством. Потреба в ефективній системі бухгалтерського обліку в організації пов'язана з необхідністю надавати інформацію про минулі, теперішні та майбутні події господарської діяльності підприємства та формувати стратегії майбутніх управлінських рішень. Інформація є невід'ємною частиною систем управління. Значну частину економічної інформації підприємства становить бухгалтерська інформація. Облікова інформація є основою для встановлення зовнішніх зв'язків підприємств і визначає внутрішню структуру підприємств, дає змогу розподіляти права, обов'язки та відповідальність підприємств. Ефективність діяльності виконавців у своїй роботі та в діяльності підприємства в цілому.

Послідовність формування облікової інформації в Україні визначена положеннями П(С)БО або МСФЗ та орієнтована на вимоги зовнішніх та внутрішніх користувачів. Бухгалтерія підприємства виконує функції важливого сервісного центру, який формує, обробляє та надає інформацію для процесів управління. На основі облікової інформації керівники можуть контролювати

поточну діяльність, раціонально та ефективно використовувати обмежені виробничі ресурси, оцінювати результати структурної сегментації, планувати стратегії та стратегії майбутнього розвитку підприємства. Керівники вищої, середньої та нижчої ланки підприємства є основним органом системи управління та внутрішніми користувачами облікової інформації, яка потребує облікової інформації для планування, організації, мотивації та контролю господарської діяльності підприємства.

Функціональність будь-якої системи визначається метою, для якої вона створювалася. При цьому система містить лише найнеобхідніші елементи для досягнення поставлених цілей. Систему управління підприємством логічно представити у вигляді цілісної екзистенціальної системи, яка керує інформаційними зв'язками та комунікаціями персоналу. Менеджери приймають рішення щодо вирішення конкретного завдання на основі інформації про операції, події та факти, безпосередньо пов'язані з виникненням цього завдання. У цьому випадку метою бухгалтерського обліку буде формування системи звітності, яка забезпечує всі рівні управління інформацією, необхідною для розробки проектів рішень, забезпечення контролю за використанням ресурсів, фактичного виконання запланованих показників ефективності. Центри персональної відповідальності та по всьому бізнесу. Оскільки на господарську діяльність впливає внутрішнє та зовнішнє середовище, принципи, правила, методи та підходи до інформаційного забезпечення, що використовуються системою управління, повинні змінюватися відповідно до нових потреб і вимог.

Одним із важливих завдань інформаційного забезпечення систем управління підприємством є формування та перетворення вихідних даних про факти, події та операції в інформацію, інформаційні масиви та інформаційні потоки для прийняття управлінських рішень. Розглядаючи інформаційне забезпечення управлінських рішень з точки зору систем управління, слід враховувати основні концепції, які є важливими та легкими для розуміння керівниками. Вихідною точкою інформаційного забезпечення управління підприємством є робочі дані та дані об'єктів, отримані в процесі спостереження

та вимірювання та придатні для зберігання, передачі та обробки. Наступним етапом є формування інформації, тобто систематизованої сукупності даних, які використовуються для прийняття рішень у певній сфері діяльності. Наприклад, дані про вікову та кваліфікаційну структуру персоналу, умови праці, вакантні посади слід вважати інформацією з моменту їх правильного групування, інтерпретації та надання керівникам або іншим уповноваженим особам для прийняття рішень про прийом на роботу нового персоналу. Необхідно підвищувати професійні якості та підвищувати ентузіазм співробітників.

Важливою складовою частиною інформаційного забезпечення є інформаційний масив та інформаційний потік, основна функція якого – інформаційна, тобто забезпечення користувачів необхідною для управління інформацією. Існують відмінності між інформаційними масивами та інформаційними потоками з огляду на їх основні характеристики та функції. Відмінною рисою інформаційного масиву є структурованість і відносна статичність інформаційного набору для забезпечення кумулятивної функції формування та систематичного управління інформацією. Динамічність визначає відмінність інформаційного потоку від масиву, забезпечуючи реалізацію його комунікаційної функції.

Щоб забезпечити високоякісну інформацію для процесу управління підприємством, інформаційні потреби менеджерів необхідно розглядати з двох вимірів:

- 1) рівень управління використанням інформації;
- 2) тип інформації, що використовується на відповідному рівні управління.

Відповідно зробити висновок, що бухгалтери та інші спеціалісти служби, які формують інформацію для потреб систем управління, повинні володіти певними навичками та знаннями, зокрема такими: базова підготовка з теорії та практики менеджменту, розуміння сутності функціонального призначення та інформаційного навантаження; розуміння механізму прийняття корпоративних управлінських рішень; професійні навички підготовки управлінської інформації та досвід ділового спілкування з керівниками.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

1. Процес глобалізації визначив появу нових проблем у сфері бухгалтерського обліку, однією з яких є проблема відмінностей у бухгалтерському нагляді між країнами. Це ускладнює комунікаційний процес між суб'єктами міжнародного бізнесу. Проте, зростання світової глобалізації створило економічні передумови для розробки та впровадження загальноприйнятих вимог до бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності. Історично сформовані національні моделі обліку та звітності не завжди відображають глобальні економічні явища та процеси, а також не створюють умов для взаємного обміну економічною інформацією. Одним із найважливіших міжнародних процесів, що відбуваються сьогодні у світі, є гармонізація національних систем бухгалтерського обліку та фінансової звітності в різних країнах.

2. У сучасних умовах господарювання роль бухгалтерського обліку як невід'ємної частини інформаційних систем не обмежується фіксацією інформації при звітуванні про події, що відбулися в минулих звітних періодах. Актуалізуються нові напрямки допомоги системам управління підприємством у визначенні поточних і стратегічних цілей діяльності та моделюванні майбутніх управлінських рішень. Виходячи з цього, впровадження нових інформаційних систем і технологій, вивчення пріоритетів якості корпоративного менеджменту, посилення актуальності інформації вимагають глибокого аналізу для пошуку нових шляхів побудови бухгалтерської звітності, системи, що допоможе адаптувати її, перш за все, до потреб систем управління підприємством.

3. Спеціалісти, які формують інформацію для потреб систем управління, повинні володіти певними навичками та знаннями, зокрема: базова підготовка з теорії та практики менеджменту, розуміння сутності функціонального призначення та інформаційного навантаження; розуміння механізму прийняття корпоративних управлінських рішень; професійні навички підготовки управлінської інформації та досвід ділового спілкування з керівниками.

РОЗДІЛ 2

ПАРАМЕТРИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ТА РИЗИКИ ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ОБЛІКОВИХ СТАНДАРТІВ

2.1. Ризики бухгалтерського обліку та аудиту в управлінні інформацією з використанням міжнародних стандартів

Починаючи з середини ХХ століття, активно досліджуються поняття «ризик», види ризиків, методи управління ризиками, особливо в процесі підприємницької діяльності суб'єктів. Те, що відрізняє сучасне суспільство від минулого, – це невпинні зусилля встановити контроль над ризиками та невизначеністю. Сучасна теорія ризику походить від теорій систем, менеджменту, катастроф, біхевіоризму та інших. Суспільство досягло значних успіхів у вивченні природи ризику. Однак ризик-менеджмент в сучасних економічних умовах ще має багато невирішених завдань. Насамперед, це пов'язано зі змінами в бізнес-моделях, методах, інформаційних технологіях, позитивному впливі застосування інтернету, інтенсифікація глобальної глобалізації, зростання конкуренції та прискорення комерційних операцій. Завдяки цим змінам до традиційних видів ризиків додалися нові, зокрема: пов'язані з поширенням комп'ютерних вірусів та «спамової» інформації, шахрайством у публічній фінансовій звітності компанії, навмисним спотворенням інформації про діяльність компанії в інтернеті, несанкціонованим доступом третіх осіб до конфіденційної інформації компанії; економічні ризики, пов'язані з керівництвом характеристики.

Ризик як поняття використовується різними науками, кожна визначає його відповідно до власних тем дослідження та власних методів. На сьогодні не вироблено єдиного підходу до визначення поняття «ризик». Більшість авторів вважають, що ризик пов'язаний з ймовірністю втрати в результаті рішення. В основному ризик розглядається як негативне явище в процесі господарської діяльності. Таке тлумачення поняття «ризик» є дещо однобоким, оскільки не

враховує позитивні наслідки управлінських рішень, прийнятих в умовах ризику. Це передбачає ідентифікацію можливих факторів ризику та точний розгляд їх впливу на кінцевий результат, щоб можна було вибрати найбільш ефективні методи та підходи до управління факторами ризику. Тому поняття «ризик» слід трактувати як сукупність явищ, подій і факторів, які впливають на прийняття управлінських рішень і можуть визначати позитивні та негативні результати діяльності підприємства.

Ризики в господарській діяльності підприємства виникають через об'єктивні та суб'єктивні причини. Об'єктивною причиною ризику є невизначеність, яка визначається роллю об'єктивних факторів і не має відношення до суб'єкта господарювання. У процесі діяльності підприємства повинні постійно адаптуватися до об'єктивних факторів зовнішнього середовища. Тому в процесі конкуренції за ринок покупця підприємствам доводиться продавати продукцію в кредит і ризикувати недоотриманням виручки від реалізації. Іншим прикладом може бути інвестування тимчасово вільних коштів у цінні папери чи банківські депозити, коли існує ризик знецінення фінансових інвестицій через перевищення рівня інфляції над рівнем доходу. Суб'єктивна причина виникнення ризиків у процесі господарської діяльності полягає в тому, що всі рішення приймає суб'єкт – керівник, який аналізує ситуацію, формує різні варіанти управлінського рішення, оцінює можливість його реалізації та можливість досягнення мети.

Між факторами, які впливають на виникнення та масштаби ризиків у процесі господарської діяльності, існує постійний взаємозв'язок.

Ефективність управління ризиками підприємства часто залежить від глибини дослідження кожного виду ризику, а також від розуміння та дослідження зв'язків між різними типами ризиків. Внаслідок нестабільності економіки та невизначеності умов господарської діяльності та її результатів управлінські рішення можуть прийматися на основі комплексного врахування економічних ризиків суб'єктів господарювання, а також соціальних, екологічних та інших видів впливу.

Тенденцією розвитку сучасного ризик-менеджменту є розподіл відповідальності за управління ризиками підприємства на всіх членів команди. Оскільки процес управління ризиками більше не розглядається як окремий вид діяльності, що виконується окремими фахівцями або відповідними структурними підрозділами. Для кожного працівника виявлення та попередження ризиків має стати таким же важливим завданням, як і виконання прямих посадових обов'язків, визначених посадовою інструкцією чи умовами трудового договору. Управління ризиками в сучасних умовах є однією з важливих функцій стратегічного корпоративного управління, нехтування якою може призвести до банкрутства навіть найуспішніших суб'єктів господарювання. Виходячи з цього, практичним напрямком дослідження ризику є розробка складних методів управління ризиком з метою підвищення ризику.

Зараз найбільше занепокоєння викликають інвестиційні ризики. Це пов'язано з активізацією та збільшенням активності ринку цінних паперів. Хоча дослідження інвестиційного ризику досягли певних результатів, залишається багато невирішених завдань. Слід зазначити, що вплив інформаційних та пов'язаних з ними інформаційних ризиків на діяльність суб'єктів господарювання значно зріс. Фактично інформація стала самостійним бізнес-ресурсом, без якого неможливе ефективне управління діяльністю. Втрата або розкриття важливої (конфіденційної) інформації конкурентам може мати негативний вплив на майбутню діяльність компанії. Через це у світі почали надавати великого значення управлінню інформаційними ризиками. Для забезпечення ефективності діяльності компанії повинні не лише управляти ризиками, а й інформувати своїх партнерів про типи ризиків, які виникають під час діяльності, та методи управління цими ризиками.

По-перше, це свідчить про зростання ролі облікової інформації. Ефективність управлінських рішень визначає умови безпеки коротко- та довгострокової діяльності підприємства та залежить від їх надійності та своєчасності. У зв'язку з цим питання управління ризиками, пов'язані з обліковою інформацією, є особливо важливими. Удосконалення організації та

методики обліку є першочерговим завданням підприємств. Звичайно, для кожного суб'єкта господарювання необхідно розробляти окремі методики розвитку системи бухгалтерського обліку з урахуванням специфіки його діяльності та принципу безперервності у здійсненні господарської діяльності.

В умовах ринкової економіки дотримання принципу безперервності пов'язане з економічною безпекою суб'єктів підприємництва. За вирішення питань економічної безпеки відповідає керівництво компанії, фінансовий відділ і бухгалтерія. Загально визнано, що рішення, спрямовані на забезпечення економічної безпеки, приймаються на основі інформації

У той же час роль бухгалтерів часто обмежується формальним збором і реєстрацією облікових даних. Проте сучасні тенденції розвитку бухгалтерського обліку свідчать про його зростаючу роль і вплив у забезпеченні безперервності діяльності. Безперервність діяльності як один із основних принципів бухгалтерського обліку досягається шляхом забезпечення економічної безпеки поточної та перспективної діяльності суб'єкта господарювання. Як видно, бухгалтерський облік відіграє роль інформаційного центру, який забезпечує економічну безпеку підприємства. Підтвердженням цього є той факт, що рівень економічної безпеки є високим. Певною мірою це залежить від умов роботи бухгалтерії підприємства та якості облікової інформації. Тому недооцінка важливості бухгалтерського обліку в процесах прийняття рішень, пов'язаних з економічною безпекою підприємства, може негативно вплинути на безперервність діяльності підприємства.

Нові вимоги організацій корпоративного обліку, особливо в умовах застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності, призводять до змін у процесі формування облікової інформації, що призводить до змін у методах роботи бухгалтерів. Свобода вибору форм і методів відображення інформації про бухгалтерську та звітну діяльність компанії дозволяє широко поширювати професійні судження, на характер яких впливають рівень професійної освіти бухгалтера, циклічність його кар'єри, дотримання стандартів професійної етики тощо.

Виходячи з цього, застосування професійного судження безпосередньо пов'язане з появою нових ризиків в обліку та звітності.

Бухгалтерський облік є одним із важливих інструментів забезпечення безперервності бізнесу, особливо в нестабільних і невизначених ситуаціях. Для досягнення цієї мети керівництво підприємства та бухгалтерська служба повинні тісно співпрацювати та взаємодіяти для вдосконалення організації системи бухгалтерського обліку, що сприятиме забезпеченню економічної безпеки та безперервності діяльності підприємства.

При класифікації бухгалтерських ризиків вважаємо доцільним виділити дві категорії:

- 1) бухгалтерський ризик;
- 2) податковий ризик.

При визнанні ризиків як об'єктів обліку слід використовувати принцип обачності, щоб запобігти переоцінці підприємствами активів і доходів або недооцінці витрат і зобов'язань підприємства через невизначеність у представленні звітної інформації.

Підприємства повинні враховувати вплив невизначеності при визнанні доходу, участі у спільній діяльності, амортизації активів, створенні резервів майбутніх витрат і платежів, обліку фінансових інструментів, розкритті інформації про сегменти та діяльність пов'язаних осіб, безпосередньо охарактеризувати як ризик, якщо вона має передбачуваний (повторюваний) характер і високу ймовірність виникнення, так що її вплив на підприємство можна оцінити. Виходячи з цього, в системі бухгалтерського обліку всі ризики підприємницької діяльності рекомендується поділяти на причини ризику та наслідки ризику. Це дозволить встановити причини ризику та умовні факти господарської діяльності та наслідки ризику та фактичні (реальна) економічна діяльність. Зв'язки між фактами стають можливими.

Ризики можуть бути визнані об'єктами обліку в умовах невизначеності, якщо вони мають значний вплив на капітал підприємства, є повторюваними (передбачуваними) і можуть бути достовірно оцінені або виміряні. Для

вдосконалення процесу оцінки ризиків доцільно розподілити всі факти господарського життя на три групи:

1) ризики, що впливають з минулих подій (реалізовані) – ризики, що виникли в результаті минулих подій, наслідки яких на даний момент відображені в системі бухгалтерського обліку. Оцінка цих ризиків не потребує вдосконалення, оскільки вони вже відображені у фактичних витратах або доходах за минулі періоди;

2) ризики, що виникають на даний момент (поточні). Ця група також поділяється на дві підгрупи: управлінський ризик того, що резерви та гарантії будуть створені в результаті минулих подій, ризик того, що резерви та гарантії не будуть створені в результаті минулих подій;

3) події, які можуть відбутися в майбутньому.

З огляду на наведений підхід, ризики бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю об'єктивно слід віднести до інформаційних ризиків, проблем, які можуть виникнути в процесі управління підприємством. Інформаційні ризики, що виникають у системах бухгалтерського обліку, пов'язані з формуванням інформації про окремі об'єкти та діяльність суб'єктів господарювання в цілому. Класифікація бухгалтерського ризику базується на таких ознаках: організація (форма організації бухгалтерії, документообіг, план роботи бухгалтерії, правила внутрішнього бухгалтерського обліку тощо); методологія (вибір методів, методів і процедур на етапах спостереження, оцінки, узагальнення, систематизації та розкриття інформації фінансової звітності); професіоналізм (відповідність кваліфікації бухгалтерського персоналу, розподіл професійних обов'язків, підвищення кваліфікації бухгалтерського персоналу, застосування професійного судження тощо); функції (організація і методи фінансів, управлінського обліку та оподаткування); оцифровка (підбір програмного забезпечення для бухгалтерського обліку та звітності, конфіденційність, захист та збереження облікової інформації).

2.2. Управлінські аспекти організації обліку та формування звітності в умовах дії міжнародних стандартів

В європейських країнах формування систем бухгалтерського обліку завжди починається з визначення самого облікового процесу. Триває процес планування основних етапів, форматів документів та відповідальних осіб. Загалом, у міжнародній практиці планування облікових процесів є обов'язковим елементом у системі реєстрації бізнесу державних органів. Без письмової облікової політики організації, яка пояснює та враховує відсотки бюджетних відрахувань, підприємству може бути відмовлено в реєстрації.

У нашій країні багато компаній, починаючи роботу, ставлять собі за мету не якісну організацію бізнесу, а миттєве отримання максимального прибутку, пояснюючи це тим, що найближчим часом все виправиться, і організація бухгалтерського обліку також буде виправлено найближчим часом. Підприємства будуть визначені. Такий підхід не завжди правильний, оскільки редагувати будь-який процес завжди складніше, ніж поетапно створювати економічно ефективний новий процес. Тому можна з упевненістю стверджувати, що рекомендації, які містяться в Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку щодо організаційних процесів сучасного корпоративного обліку, є доцільними та необхідними для розвитку вітчизняних підприємств. Загалом, керівники підприємств нашої країни усвідомили, що весь організаційний процес корпоративної бухгалтерії можна перекласти на плечі головного бухгалтера. І це дуже велика помилка, тому що більшість бухгалтерів, які приходять на новий бізнес, мають дуже невеликий міжнародний досвід бухгалтерського обліку. Тому необхідно, щоб відповідальна особа підприємства сформулювала відповідні стратегії розвитку підприємства та спільно з фахівцями головних відділів підприємства побудувала концепцію організації бухгалтерського обліку на відповідний період, щоб розробка можлива організація бухгалтерського обліку. Розробити матрицю основних внутрішніх документів підприємства для кожного відділу для взаємодії з бухгалтерією підприємства.

Чітка комунікація є ключем до високоякісної системи бухгалтерського обліку для кожного підприємства, незалежно від професіоналізму.

Огляд наукової літератури показує, що українські науковці трактують поняття «облікова політика» ширше, ніж у МСФЗ та НП(С)БО, П(С)БО, де облікова політика розглядається лише на рівні корпоративного суб'єктів господарювання, тоді як новий підхід передбачає розуміння облікової політики як інструменту національного регулювання бухгалтерського обліку.

Міжнародний стандарт № 1 передбачає, що керівництво повинно вибрати та застосовувати облікову політику підприємства таким чином, щоб фінансова звітність відповідала всім відповідним міжнародним стандартам бухгалтерського обліку та всім вимогам, роз'ясненим Постійним комітетом з питань інтерпретацій, охарактеризувати облікову політику суб'єктом визначено менеджмент підприємства, а об'єктом облікової політики – систему бухгалтерського обліку підприємства. Облікова політика – це сукупність методів обліку, обраних для використання підприємствами. Методи обліку різних активів і зобов'язань визначаються положеннями бухгалтерського обліку, і підприємства повинні самостійно вирішувати, який метод використовувати. Якщо метод бухгалтерського обліку не розроблено для конкретних обставин, підприємство може сформулювати власний метод бухгалтерського обліку.

Але сучасний напрямок розвитку України в складі Європейського Союзу вимагає від деяких компаній уміння складати звітність за МСФЗ. Отже, процес організації бухгалтерського обліку насамперед вимагає від керівника підприємства чіткого визначення стратегії впровадження МСФЗ. Наразі більшості компаній рекомендується використовувати два методи впровадження для формування звітів відповідно до МСФЗ. По-перше, конвертація враховується подвійно відповідно до національних і міжнародних стандартів. По-друге, трансформація звітності – звіти, складені за національними стандартами, наприкінці періоду будуть скориговані відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Для формування якісної, правдивої, достовірної та легкої для розуміння фінансової звітності (щоб її зрозуміли менеджери, інвестори тощо) необхідний чіткий етап адаптації бухгалтерського обліку та звітності до міжнародних стандарти. З огляду на цю ситуацію наша держава відредагувала Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [24] та окремо додала статтю 12-1 «Застосування міжнародних стандартів» [24], відповідно до якої міжнародні стандарти приймаються для складання фінансової звітності, якщо вони їм не суперечать. Цей закон офіційно оприлюднено на веб-сайті центрального органу виконавчої влади із забезпечення формування державної фінансової політики. Публічні акціонерні товариства, банки, страхові компанії та підприємства, які здійснюють господарську діяльність за видами, визначеними Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами. Крім випадків, передбачених частиною другою цієї статті, підприємства самостійно визначають, чи застосовувати міжнародні стандарти при складанні фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності.

Також внесено відповідні доповнення до Податкового кодексу України (пункт 44.2 статті 44), яким встановлено, що платники податку зобов'язані застосовувати міжнародні стандарти фінансової звітності відповідно до Закону України «Бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», вести облік доходів і витрат, визначати об'єкти податок на прибуток відповідно до цього стандарту, та враховувати положення цього Закону.

З огляду на те, що процес організації бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами, у свою чергу, формуватиметься при підготовці бухгалтерської звітності за міжнародними вимогами, не можна упускати момент формування внутрішніх документів. У цьому випадку основним таким документом можемо вважати Наказ про облікову політику.

Облікову політику можна розглядати на двох рівнях – національна та облікова політика підприємства. Національна облікова політика складається з набору альтернативних принципів і правил, які служать відправною точкою для

вибору варіанту бухгалтерського обліку, порядку реалізації облікових процесів. У широкому сенсі національну облікову політику можна визначити як управління бухгалтерським обліком. Облікова політика підприємства визначається підприємством самостійно на підставі установчих документів та за згодою власника (власника) або уповноваженого ним органу (посадової особи). Облікова політика підприємства визначається документацією та повинна враховувати національні нормативні вимоги, принципи методів ведення бухгалтерського обліку та позицію суб'єкта господарювання щодо відповідності. Якщо розглядати міжнародний аспект процесу організації бухгалтерського обліку чи формування облікової політики, то він базуватиметься виключно на принципах ринкової економіки та конкуренції.

Наказ про облікову політику за міжнародними стандартами може містити такі складові: принципи стандартів і методів бухгалтерського обліку; технологію бухгалтерського обліку; організацію бухгалтерського обліку.

Аналізуючи структуру цих двох внутрішніх документів компанії, можна виявити, що вони обидва містять велику кількість інформації, але перший документ, на мою думку, більш зручний з точки зору логічного розташування.

Розпорядча документація, розроблена відповідно до вимог МСФЗ, яка має відображати такі частини:

- 1) термінологічну частину;
- 2) організаційну частину;
- 3) методичну частину.

Інтеграційний процес, що триває в нашій державі, призвів до поступової уніфікації документообігу в Україні. Якість бухгалтерського обліку вплине на економічну діяльність підприємства.

На відміну від українського бухгалтерського обліку, міжнародний бухгалтерський облік протягом багатьох років обслуговував іншу економічну систему, а саме систему ринкової економіки. Як відомо, в умовах ринкової економіки вся корпоративна діяльність спрямована на отримання прибутку та

збагачення власників компаній, тому бухгалтерська робота в першу чергу виконується на користь власників компаній.

Підприємства України поділяють організацію бухгалтерського обліку на три основні етапи: методологічний, технічний та організаційний. Вони тісно пов'язані один з одним і кожен має свою конкретну мету та процедури.

Тому на першому системному етапі організації бухгалтерського обліку було обрано систему певних методів і способів, що ґрунтуються на документальному веденні, інвентаризаціях, застосуванні комплексного та аналітичного обліку, застосуванні подвійної бухгалтерії, оцінці майна та методах. Пасиви, розрахунки, бухгалтери – баланси та звіти. Тобто на цьому етапі вибирається конкретне застосування елементів методу бухгалтерського обліку.

Другий технічний етап організації бухгалтерського обліку складається з вибору методів обробки облікових даних за тією чи іншою технологією (ручний або комп'ютерний режим); складання облікових реєстрів і переліків їх таблиць для ручної обробки інформації, переліку облікових комп'ютерних програм. Для комп'ютеризації бухгалтерського обліку, порядку встановлення записів у реєстрах і передачі даних до реєстрів, надання інформації, отриманої в електронних системах обліку.

Якщо організація бухгалтерського обліку здійснюється на першому і другому етапах, то третій етап - організаційний - полягає в організації роботи бухгалтерського органу, іншими словами - це організація бухгалтерської служби і повинна виконувати всю роботу.

Більшість підприємств в Україні не бачать сенсу самостійно вести бухгалтерський облік та формувати звітність за міжнародними стандартами, однак, враховуючи напрями розвитку нашої країни, необхідно впроваджувати цей процес, який не тільки покращить організаційну роботу бухгалтерського обліку. процесів, а й покращення діяльності в масштабах підприємства.

Передумовами для переходу на МСФЗ є:

– поступово інтегруватися в європейський економічний простір;

- розширення вертикальних і горизонтальних економічних зв'язків призводить до активізації самостійності суб'єктів господарювання та потреби в якісній інформації для прийняття рішень;

- посилення ролі грошей, що призводить до зростання попиту на кредитні кошти, для отримання яких банки вимагають від суб'єктів господарювання фінансові документи для проведення швидкого, якісного та доступного фінансового аналізу підприємств;

- кількість компаній, які займаються міжнародним бізнесом, стабільно зростає;

- потребує значних іноземних інвестицій. Лише компанії, які оперативного реагують

Якщо ми адаптуємося до змін в економічному механізмі нашої країни, ми зможемо працювати ефективно, і нам не потрібно буде швидко і повністю змінювати систему обліку, тому що ми не хочемо змінюватися заздалегідь. Для досягнення цієї мети. Чітко налагодити процес реструктуризації корпоративної бухгалтерії міжнародні стандарти.

Взаємодія між системами управління бізнесом і процесами організації бухгалтерського обліку однозначно необхідна і важлива. Лише знайшовши обліковий ланцюг, загальний для всіх ланок (паралельний) у діяльності підприємства у вигляді відповідних облікових дій, підприємство в цілому може працювати ефективно. Його ефективність в системі бухгалтерського обліку в основному залежатиме від правильно організованої облікової політики, і якщо на підприємстві станеться негативна фінансова подія, то, звернувшись до відповідних керівників, визначених відповідальною особою, можна буде відстежити та виявити причини, наслідки та розробити алгоритм усунення отриманих втрат. Це стратегія розвитку бухгалтерської організації, яку ми спостерігали в європейських компаніях і рекомендована МСФЗ. Тому впровадження МСФЗ в облікові процеси організацій є запорукою швидкого та якісного формування корпоративної фінансової звітності та є основним джерелом інформації для керівників.

2.3. Специфіка налагодження дієвої системи внутрішнього аудиту згідно міжнародних стандартів

У процесі діяльності підприємства часто спираються на досвід розвинених країн. У процесі запровадження внутрішнього аудиту також вивчався досвід інших країн. Враховуючи те, що внутрішній аудит є новим напрямком у перевірці діяльності компанії, він також має деякі недоліки, які необхідно усунути, щоб контроль був ефективним і впливав на подальший розвиток компанії. Водночас створення служб внутрішнього аудиту дасть можливість відмовитися від зовнішнього аудиту.

Нині в процесі господарської діяльності підприємства важливе місце посідає перевірка правильності ведення бухгалтерського обліку підприємства та внесення пропозицій щодо подальшого вдосконалення для забезпечення надання державі якісної, повної та достовірної звітності. Контролюючі органи та постраждали особи.

В останні роки зміни в економіці країни призвели до переходу бухгалтерського обліку на рівень міжнародних стандартів обліку та звітності. З'явилися науково-економічні праці, в яких важливе питання було присвячено формуванню та відображенню доходів і витрат в бухгалтерському обліку. Від повноти та прозорості відображеної в бухгалтерському обліку та звітності інформації про доходи, витрати та фінансові результати залежить якість інформації, що надається в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

Міжнародні стандарти фінансової звітності - це збірка стандартних документів, які стандартизують принципи та правила фінансової звітності, необхідні зовнішнім користувачам для прийняття економічних рішень щодо організації.

Тому питання переходу українських компаній на МСФЗ стало надзвичайно актуальним. Наразі Мінфін вносить відповідні зміни до національних стандартів для наближення їх до міжнародних. Це пов'язано з тим, що МСФЗ вважається одним із основних інструментів забезпечення прозорості та одноманітної

інформації про фінансовий стан компанії широкому колу учасників ринку, включно з іноземними.

Звітність за МСФЗ є необхідною процедурою для виходу на міжнародні ринки, розширюючи коло потенційних інвесторів. Впровадження МСФЗ дає можливість удосконалити внутрішню систему управління підприємствами шляхом використання уніфікованих методів бухгалтерського обліку для управління господарською діяльністю, а також підвищити конкурентоспроможність компаній шляхом надання надійної та прозорої інформації зацікавленим сторонам.

На основі аналізу наукових праць з проблеми внутрішнього аудиту на підприємствах можна дати наступне визначення внутрішнього аудиту.

Внутрішній аудит – це діяльність, яку здійснює незалежний відділ, служба чи посадова особа незалежного підприємства. Основними видами діяльності служб внутрішнього аудиту є аналіз інформаційних систем бухгалтерського обліку та відповідних видів контролю, вивчення фінансової та операційної інформації, а також дослідження ефективності загальної господарської діяльності підприємства. Функція внутрішнього аудиту полягає у перевірці, оцінці, моніторингу та вивченні ефективності систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

Внутрішнім аудиторам доручено допомагати працівникам компанії у виконанні ними своїх обов'язків. Служба внутрішнього аудиту складається з досвідчених бухгалтерів, які під керівництвом свого керівника та за погодженням з головним бухгалтером перевіряють достовірність, повноту і, звичайно, відповідність вимогам чинного законодавства в обліку та звітності представленої інформації. Відділ внутрішнього аудиту здійснює функцію поточного контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємства.

При організації внутрішнього аудиту на підприємстві слід враховувати, що результати служби внутрішнього аудиту об'єктивно відображають діяльність перевіряється підрозділу і зрозумілі всім користувачам інформації. Таким чином, аудитори повинні дотримуватись таких основних принципів при організації

внутрішнього аудиту: систематичні або випадкові аудити - проводяться за планом або в міру необхідності; одноманітність і об'єктивність - підхід і метод аудиту, а також необхідний рівень його результатів відповідають об'єкт аудиту.

Усі підрозділи аудиторської фірми в принципі повинні бути схожими; розкриття – поточні та остаточні результати перевірки не повинні стати таємницею об'єкта аудиту; незалежність – члени аудиторської групи або їхні підрозділи не повинні покладатися на представників об'єкта аудиту; рішучість або існування конкурентних відносин; документація - усі кроки, результати перевірки та відповідні висновки мають бути чітко зафіксовані відповідно до вимог законодавства та порядку, встановленого підприємством; профілактична - для кожної невідповідності, виявленої членами аудиторської групи, повинні бути зроблені рекомендації, для ефективного усунення та профілактики в майбутньому.

Як зазначалося вище, в сучасних умовах господарювання існують деякі не вирішені проблеми в організації внутрішнього аудиту підприємств, а саме: по-перше, відсутність законодавчих норм щодо створення на підприємствах незалежних підрозділів внутрішнього аудиту, по-друге, відсутність автоматизованих перевірок внутрішніх органів. аудиторів, по-третє, відсутність Методики оцінки ефективності корпоративного внутрішнього аудиту.

Відповідно до Міжнародних стандартів професійної практики внутрішнього аудиту Інституту внутрішніх аудиторів, внутрішній аудит є незалежною об'єктивною функцією, яка надає аудиторські та консультаційні послуги. Послуги, призначені для підвищення цінності та покращення діяльності організації. Він допомагає організаціям досягати своїх цілей, використовуючи систематичний, методичний підхід до оцінки та підвищення ефективності процесів управління ризиками, внутрішнього контролю та корпоративного управління.

Внутрішній аудит діє незалежно в межах організації та проводиться професіоналами, які глибоко розуміють важливість рішучого менеджменту, глибоко розуміють бізнес-системи та процеси, а також фундаментальну

мотивацію допомагати організації ефективніше керувати ризиками. Внутрішній аудит може підвищити цінність організації, якщо він зосереджується на запобіганні негативним подіям, водночас об'єктивно підтверджуючи достовірність інформації та надаючи розуміння ефективності та результативності управління ризиками, внутрішнього контролю та процесів корпоративного управління:

- 1) підтвердити достовірність інформації - щодо корпоративного управління організації, управління ризиками та питань контролю, щоб допомогти організації досягти її стратегічних, операційних і фінансових цілей, а також завдання дотримання нормативних вимог;
- 2) забезпечувати розуміння та розуміння - виконувати роль каталізатора для підвищення ефективності та продуктивності організації за допомогою рекомендацій на основі;
- 3) генерувати об'єктивний аналіз бізнес-процесів;
- 4) забезпечити ефективність оцінки ризиків.

Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту дві основні категорії: стандарти характеристик якості (стандарти атрибутів) і стандарти діяльності (стандарти ефективності). Стандарти характеристик якості описують характеристики осіб та організацій, які надають послуги внутрішнього аудиту. Стандарти ефективності описують характер діяльності внутрішнього аудиту та забезпечують стандарти якості для оцінки ефективності цих послуг. Стандарти якості діяльності та стандарти ефективності застосовуються до всіх послуг внутрішнього аудиту.

Стандарти практики доповнюють стандарти характеристик якості та стандарти ефективності та визначають вимоги, застосовні до аудиторських (А) або (К) консультаційних послуг.

Ці стандарти застосовуються до кожного внутрішнього аудитора та служби внутрішнього аудиту. Усі внутрішні аудиторі відповідають за дотримання стандартів щодо особистої об'єктивності, професійної компетентності, належної обачності та виконання своїх обов'язків. Керівник

служби внутрішнього аудиту також несе відповідальність за загальну відповідність служби внутрішнього аудиту стандартам.

Відповідно до Стандарту характеристик якості, цілі, повноваження та обов'язки служби внутрішнього аудиту мають бути офіційно визначені в статуті внутрішнього аудиту та відповідати місії та обов'язкам внутрішнього аудиту. Лінгвістичні елементи основних положень міжнародної професійної практики. Функція внутрішнього аудиту має бути незалежною, а внутрішні аудитори повинні виконувати свої обов'язки об'єктивно.

Крім того, ці стандарти передбачають, що для виконання завдань необхідно використовувати професійну компетентність і належну обачність. При цьому внутрішні аудитори повинні мати знання, навички та інші навички, необхідні для виконання своїх обов'язків. Функція внутрішнього аудиту в цілому повинна володіти або набувати знання, навички чи інші здібності, необхідні для виконання своїх обов'язків.

Внутрішні аудитори повинні володіти достатніми знаннями для оцінки ризиків шахрайства та способів управління такими ризиками в організації, але внутрішні аудитори не повинні мати такі ж можливості, як ті, чия основна відповідальність полягає у виявленні та розслідуванні шахрайства.

Відповідно до встановлених стандартів діяльності керівник внутрішнього аудиту повинен: ефективно керувати функцією внутрішнього аудиту, додаючи тим самим цінність організації; розробляти плани на основі ризиків для визначення пріоритетів для функції внутрішнього аудиту, які відповідають цілям організації; подавати плани щодо функції внутрішнього аудиту та вимоги до ресурсів, включаючи інформацію про значні тимчасові зміни, вищому виконавчому керівництву та Раді директорів для їх розгляду та затвердження; звітувати про вплив ресурсних обмежень; забезпечувати обмін інформацією, координувати діяльність і розглядати можливість покладатися на інші внутрішні та зовнішні сторони для роботи, такої як аудиторські та консалтингові послуги.

Функція внутрішнього аудиту повинна оцінювати ефективність загального процесу управління ризиками, включаючи шахрайство, і сприяти його

вдосконаленню. У той же час він повинен допомогти організації забезпечити ефективний контроль шляхом оцінки його результативності та продуктивності та підтримки його постійного вдосконалення.

Для досягнення поставлених цілей, забезпечення якості роботи та підвищення кваліфікації аудиторів необхідно відповідним чином контролювати виконання завдань.

Внутрішні аудитори повинні звітувати про результати роботи. Звіт повинен містити цілі, обсяг і результати завдання. Звіти мають бути точними, об'єктивними, чіткими, стислими, конструктивними, вичерпними та своєчасними. Якщо остаточний звіт містить суттєві помилки та упущення, головний аудитор повинен надати виправлену інформацію всім сторонам, які отримали початкову версію звіту. Крім того, керівник внутрішнього аудиту повинен розробити та підтримувати систему моніторингу, яка реагує на результати, надані керівництву.

Беручи до уваги вищезазначене, можна сказати, що Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту є обов'язковими вимогами та включають: позиціонування основних вимог до професійної практики внутрішнього аудиту та оцінки його ефективності. Ці вимоги мають міжнародне застосування як на індивідуальному, так і на організаційному рівнях; уточнення тлумачення термінів і понять у статтях.

Модернізація параметрів внутрішнього аудиту згідно вимог міжнародних стандартів дозволить ефективно організувати служби корпоративного внутрішнього аудиту, надати можливість компаніям уникати помилок, вносити пропозиції та ідентифікувати можливості для корпоративного розвитку.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

1. Бухгалтерський облік є одним із важливих інструментів забезпечення безперервності бізнесу, особливо в нестабільних і невизначених ситуаціях. Для досягнення цієї мети керівництво підприємства та бухгалтерська служба повинні тісно співпрацювати та взаємодіяти для вдосконалення організації системи бухгалтерського обліку, що сприятиме забезпеченню економічної безпеки та безперервності діяльності підприємства. При класифікації бухгалтерських ризиків вважаємо доцільним виділити дві категорії: 1) бухгалтерський ризик; 2) податковий ризик. При визнанні ризиків як об'єктів обліку слід використовувати принцип обачності, щоб запобігти переоцінці підприємствами активів і доходів або недооцінці витрат і зобов'язань підприємства через невизначеність у представленні звітної інформації.

2. Ризики можуть бути визнані об'єктами обліку в умовах невизначеності, якщо вони мають значний вплив на капітал підприємства, є повторюваними (передбачуваними) і можуть бути достовірно оцінені або виміряні. Для вдосконалення процесу оцінки ризиків доцільно розподілити всі факти господарського життя на три групи: 1) ризики, що випливають з минулих подій (реалізовані), тобто ризики, що виникли в результаті минулих подій, наслідки яких на даний момент відображені в системі бухгалтерського обліку. Оцінка цих ризиків не потребує вдосконалення, оскільки вони вже відображені у фактичних витратах або доходах за минулі періоди; 2) ризики, що виникають на даний момент (поточні). Ця група також поділяється на дві підгрупи: управлінський ризик того, що резерви та гарантії будуть створені в результаті минулих подій, ризик того, що резерви та гарантії не будуть створені в результаті минулих подій; 3) події, які можуть відбутися в майбутньому.

3. Основними видами діяльності служб внутрішнього аудиту є аналіз інформаційних систем бухгалтерського обліку та відповідних видів контролю, вивчення фінансової та операційної інформації, а також дослідження ефективності загальної господарської діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 3

АДАПТАЦІЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ УКРАЇНИ ДО ВИМОГ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

3.1. Проблематика впровадження міжнародних стандартів в обліковій системі України

Бухгалтерський облік як частина господарського, не є ізольованим від інших систем обліку, в ньому відображаються всі господарські операції, фінансові результати діяльності підприємств, установ, організацій, відображаються господарські процеси, рух матеріальних і нематеріальних цінностей. Метою бухгалтерського обліку та фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та справедливої інформації про фінансовий стан підприємства, результати діяльності та рух грошових коштів для прийняття рішень. Інакше кажучи, система бухгалтерського обліку характеризується не тільки зв'язками і відношеннями між елементами, які її утворюють, а й нерозривною єдністю з навколишнім середовищем.

Багатьох користувачів цікавить господарська діяльність будь-якого підприємства: по-перше, саме підприємство; по-друге, існує велике коло зовнішніх користувачів (акціонери, інвестори, кредитори, покупці, країни тощо). Їхні інтереси дуже різноманітні, змінюються відповідно до конкретних запитів і вимог, а часом навіть суперечливі та суперечливі. Необхідно досягнути балансу між спільними інтересами внутрішніх і зовнішніх користувачів за допомогою бухгалтерського регулювання і нагляду.

Загалом, існує багато типів регулювання бухгалтерського обліку.

Соціальне регулювання полягає у здійсненні низки заходів, за допомогою яких суспільство, використовуючи свої внутрішні можливості, впливає на те чи інше явище, в даному випадку – на бухгалтерський облік.

Економічний нагляд здійснюється за допомогою структурованих консультацій, роз'яснення процедур ведення обліку та обміну досвідом. Його

метою є насамперед отримання корисної інформації для оцінки ефективності діяльності та прийняття управлінських рішень, він ненормативний і пов'язаний не з принципом обов'язковості, а з принципом доцільності.

Правовий нагляд здійснює держава, яка на благо всього суспільства формує правові норми та обумовлює межі можливої поведінки суб'єктів. Основою правового нагляду є принцип забезпечення дотримання правових норм.

Морально-етичний нагляд охоплює всі сфери суспільного життя, в тому числі й бухгалтерський облік. Деякі суспільні відносини, передбачені законом, також оцінюються з моральної точки зору. Але якщо правові норми формулює держава, то моральні норми і принципи існують у підсвідомості людей і громадській думці.

Тому під бухгалтерським законодавством розуміють сукупність правових актів і самостійних обліково-правових норм, що регулюють бухгалтерський облік. Бухгалтерський облік, з одного боку, є інструментом державного нагляду, а з іншого – також об'єктом державного нагляду.

Основу системи регулювання бухгалтерського обліку з позицій держави є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», яким встановлено систему єдиних правових і методологічних параметрів ведення бухгалтерського обліку та порядку складання фінансової звітності в підприємствах України.

Систему бухгалтерського обліку підприємств визначено як одну з найпріоритетніших сфер, де застосовано адаптацію законодавства України. Про це йдеться у Законі України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу».

Перелік основних документів, які регламентують впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні містить:

1. Програму реформування системи бухгалтерського обліку з застосуванням міжнародних стандартів;
2. Стратегію застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні;

3. Стратегію модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі.

Запровадження міжнародних стандартів в Україні шляхом їх адаптації до наявного економіко-правового середовища та стану ринкових відносин започаткувала Програма реформування системи бухгалтерського обліку з застосуванням міжнародних стандартів.

Окремі типи підприємств в Україні повинні перейти на Міжнародні стандарти фінансової звітності згідно вимог Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні, основними напрямками якої є: законодавчо закріпити процедури застосування міжнародних стандартів; офіційний випуск міжнародних стандартів; формувати інформаційно-аналітичну базу для застосування міжнародних стандартів; вживати заходів щодо підготовки та підвищення кваліфікації бухгалтерів для забезпечення наявності у суб'єктів господарювання, які складають фінансову звітність за міжнародними стандартами, спеціалістів з бухгалтерського обліку високого рівня; адаптувати національну законодавчу базу бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів; забезпечує складання податкової, статистичної та інших форм звітності в грошових одиницях виміру на основі даних бухгалтерського обліку; забезпечення ведення бухгалтерського обліку на основі єдиного підходу до всіх суб'єктів господарювання шляхом застосування єдиного плану рахунків та визначення єдиної термінології статей фінансової звітності; максимально спростити порядок ведення бухгалтерського обліку та форм фінансової звітності для окремих категорій суб'єктів малого підприємництва, зокрема шляхом надання таким суб'єктам права використовувати форми бухгалтерського обліку, які не передбачають ведення подвійної бухгалтерії; адаптувати національну законодавчу базу бухгалтерського обліку малого бізнесу до міжнародних стандартів шляхом затвердження відповідних національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та спрощення процедур обліку активів, зобов'язань, власного капіталу та розрахунку фінансових результатів.

3.2. Спектр методологічних аспектів адаптації внутрішнього аудиту до вимог МСФЗ

Сучасний науковий підхід до вирішення проблем економічного розвитку визначається кризою призму двох основних положень:

- 1) безмірність матеріальних потреб суспільства;
- 2) обмеженість обсягу глобальних економічних ресурсів, які не здатні задовольнити матеріальні потреби суспільства.

Ефективний контроль за діяльністю підприємств, установ та організацій, які використовують економічні ресурси для створення матеріальних благ, має велике значення для збалансування необмежених матеріальних потреб суспільства та обмежених економічних ресурсів (людських, фінансових, матеріальних). Тому у ситуаціях економічної кризи чи економічного зростання необхідний контроль ділової діяльності.

Поняття внутрішнього контролю виникло на початку XVIII ст. Традиційно внутрішній контроль спирається на такі функції: 1) розподіл влади в системі управління підприємством; 2) визначення кадрової політики 3) використання та аналіз облікових записів. Згодом, у зв'язку з вимогами економічного розвитку та ускладненням економічних взаємовідносин між суб'єктами господарювання, функції внутрішнього контролю були значно розширені. Основним завданням внутрішнього контролю в сучасних умовах ведення бізнесу є організація та координація дій, спрямованих на забезпечення збереження активів, перевірку достовірності облікової інформації, підвищення ефективності діяльності та дотримання запропонованих компанією політик і процедур. Сфера внутрішнього контролю продовжує розширюватися і має характеристики інструменту контролю ризиків, а його функції тісно інтегровані з функціями управління ризиками. За командно-адміністративної системи управління національною економікою основним і єдиним органом формування та контролю діяльності корпорацій є держава як власник усіх активів корпорації. У ринкових умовах підприємницької діяльності суб'єкти господарювання набувають господарсько-

правової самостійності, що зумовлює прийняття ними повної відповідальності за результати господарських рішень. Така ситуація вимагає нових методів формування системи управління підприємством, серед яких функція контролю є однією з найважливіших. Зовнішній контроль (держава, департамент, муніципалітет тощо) здійснюється з точки зору держави як суб'єкта, пов'язаного з корпоративною діяльністю. При цьому внутрішній контроль є невід'ємною частиною системи управління підприємством. Інформація, створена публічними продуктами, формується на мікрорівні, а інформація, створена публічними продуктами, є об'єктом контролю на макрорівні. На відміну від різних форм зовнішнього контролю, які часто носять переважно тимчасовий або вибіркового характер, застосування внутрішнього контролю базується на постійному управлінні цілями та завданнями діяльності підприємства.

Внутрішній контроль повинен інтегрувати 5 компонентів:

1) контрольне середовище: визначається як набір стандартів, процесів, процедур і структур, які забезпечують основу для внутрішнього контролю організації. Рада директорів і керівництво на найвищому рівні визначають умови щодо суттєвості внутрішнього контролю, зокрема очікувані стандарти поведінки. Середовище контролю охоплює цілісність та етичні цінності організації та дозволяє раді директорів брати на себе обов'язки управлінського нагляду. Крім того, контрольне середовище відноситься до організаційної структури та оцінки прав і обов'язків у процесі залучення, розвитку та утримання талантів, вибору показників ефективності та мотивації та винагороди осіб, відповідальних за досягнення показників ефективності. Отже, контрольне середовище впливає на всю систему внутрішнього контролю;

2) оцінку ризиків у системі внутрішнього контролю: відіграє важливу роль, оскільки кожна компанія в процесі своєї діяльності стикається з великою кількістю внутрішніх і зовнішніх екологічних ризиків. Ризик визначається як ймовірність виникнення певної події, яка негативно впливає на досягнення бізнес-цілей. Оцінка ризику передбачає динамічний та інтерактивний процес визначення відносно прийнятних меж ризику для досягнення цілей кампанії. Це

означає, що форма оцінки ризику є основою для вибору політики управління ризиками. Основними передумовами оцінки ризиків є визначення цілей діяльності на різних рівнях корпоративної структури в рамках питань, пов'язаних з операційною діяльністю, звітністю та дотриманням законодавства, з достатньою чіткістю та можливістю ідентифікувати та аналізувати ризики для цих цілі та визначити цілі Узгодженість з діяльністю компанії. При оцінці управлінських ризиків необхідно враховувати вплив можливих змін зовнішнього середовища та власної бізнес-моделі, тим самим впливаючи на ефективність внутрішнього контролю;

3) впровадження засобів контролю: це дії, операції, що здійснюються відповідно до політики та процедур, які допомагають визначити, якою мірою впроваджуються директиви керівництва для зменшення ризиків для досягнення бізнес-цілей. Контроль має здійснюватися на всіх рівнях структури компанії, на всіх етапах кожного бізнес-процесу та в технічному середовищі. Операції та дії, пов'язані із впровадженням засобів контролю, повинні мати превентивний (попереджувальний) або діагностичний характер і можуть включати багато ручних або автоматизованих дій, таких як дозволи та затвердження, перевірки, звірки та перевірки ефективності бізнес-процесів. Часто розподіл обов'язків включається в процес вибору та розробки засобів контролю. Якщо розподіл відповідальності на практиці неможливий, вибираються та розробляються альтернативні типи контрольних дій та операцій;

4) інформацію та комунікацію: важливі складові внутрішнього контролю. Керівництво отримує, генерує та використовує актуальну високоякісну інформацію з внутрішніх і зовнішніх джерел для забезпечення функціонування інших компонентів внутрішнього контролю. За допомогою внутрішніх і зовнішніх комунікацій можна поширювати та отримувати необхідну інформацію. Внутрішня комунікація – це спосіб горизонтального та вертикального поширення інформації всередині компанії. Це дозволяє співробітникам отримувати чіткі сигнали від вищого керівництва про важливість і необхідність виконання контрольних завдань і обов'язків. Зовнішня комунікація

має два аспекти: полегшення отримання зовнішньої інформації та надання інформації зовнішнім користувачам відповідно до їхніх потреб та очікувань;

5) моніторинг: безперервний або вибіркового моніторинг, або їх комбінація, використовується для підтвердження ефективності кожного вищезазначеного компонента внутрішнього контролю, включаючи моніторинг дотримання принципів у кожному компоненті. Поточний моніторинг вбудований в бізнес-процеси на всіх рівнях структури компанії та надає оперативну інформацію. Періодично проводиться вибіркового моніторинг, обсяг і частота якого змінюватимуться залежно від оцінки ризику, ефективності поточного моніторингу та інших управлінських міркувань. Результати оцінюються за критеріями, визначеними регуляторними органами, органами стандартизації, радою директорів або керівництвом. Недоліки, виявлені під час процесу моніторингу, будуть доведені до відома керівництва або Ради директорів, залежно від обставин.

Комплекс заходів внутрішнього контролю формується та реалізується суб'єктом господарювання самостійно та підлягає виконанню його керівниками вищої та середньої ланки. При їх формулюванні важливо враховувати зовнішні фактори (політичні, нормативно-правові, галузеві, природні, міжнародні, соціальні), які впливають або можуть впливати на господарську діяльність і не контролюються суб'єктом господарювання. Загалом вибір системи вимірювання враховує внутрішні чинники – структуру управління, інвестиції, види отриманих доходів і методи фінансування, правила облікової політики, цілі та стратегії діяльності.

Вплив ускладнюючих факторів зазвичай передбачає безпосередні результати діяльності через співвідношення доходи/витрати та результати/цілі та проявляється через витрати або затримки часу (періоду) для досягнення цілей. Окремі фактори можуть мати опосередкований вплив, що вимагає додаткового планування, координації дій або контролю за їх виконанням, тобто зміни стратегії. Під час планування аудиту важливо встановити внутрішні фактори та оцінити ефективність внутрішнього контролю з точки зору їх здатності

забезпечити надання надійної фінансової інформації. Аудитори, які беруть участь в аудиті, повинні встановити процедури для обміну інформацією як всередині (між вищим і середнім керівництвом), так і зовні (наприклад, з регуляторними органами). Також важливо проаналізувати поточні варіанти розкриття суттєвих питань, зокрема питань конфіденційності для широкого кола учасників бізнес-процесів, які можуть впливати на фінансову звітність, але не на операції.

Людські ресурси, дотримання чесності та етичної поведінки відіграють важливу роль у внутрішній комунікації систем внутрішнього контролю, оскільки вище керівництво може ігнорувати систему заходів або бути співучасником. Кілька людей середнього менеджменту. Для прикладу розглянемо таку ситуацію: топ-менеджмент підписує із замовником договір поставки на умовах післяплати з графіком погашення боргу та нарахуванням відсотків на фактичний залишок боргу щодня, починаючи з певної дати. Усі керівники середньої ланки були поінформовані про інцидент, а одному з керівників було видано довіреність, яка уповноважує його виступати в якості представника компанії під час виконання контракту. Головний бухгалтер (середній рівень) отримує копію генерального договору для використання в роботі. За змовою юристів та довірених осіб (середнього рівня) з клієнтом було укладено додаткову угоду, яка виключає умови нарахування відсотків на залишок заборгованості (додаткова угода не надана головному бухгалтеру та топ-менеджменту). В результаті цієї змови нарахування головного бухгалтера будуть відображені в бухгалтерському обліку, що призведе до завищення прибутку у фінансовій звітності, Це насправді не зароблено. Про те, що така поведінка існувала при виконанні довгострокових контрактів та частих поставок, ймовірно, стало відомо після завершення співпраці після закінчення звітного періоду. З огляду на це слід розширити сферу контролю зі складними структурами управління.

Важливим етапом процесу внутрішнього контролю компанії є своєчасне надання фінансової інформації. Інформація фінансової звітності є історичною за своєю природою, оскільки вона розкриває зміст і наслідки операцій, які мали

місце в минулому. Виходячи з цього, існує часове обмеження актуальності облікової інформації. Для зовнішніх користувачів терміни складання та подання фінансової звітності зазвичай визначаються нормативними актами. Для внутрішніх користувачів термін подання внутрішньої звітності визначається керівництвом підприємства виходячи з потреб оперативної інформації та є безпосереднім об'єктом внутрішнього контролю.

Ефективність діяльності підприємства залежить від використання фізичних, трудових і фінансових ресурсів. Для цього внутрішній контроль необхідно здійснювати за двома напрямками: контроль за збереженням і оновленням ресурсів підприємства та контроль за ефективністю використання ресурсів у процесі здійснення господарської діяльності. З точки зору внутрішнього контролю, необхідно прийняти надійні процедури, щоб забезпечити своєчасне оновлення та зберігання ресурсів. У цьому сенсі слід говорити про контроль ефективності використання ресурсів, пов'язаний із застосуванням процедур, спрямованих на запобігання та моніторинг виникнення невиробничих витрат (дефіциту продукції, втрат через простой обладнання, понаднормової роботи). витрати на сировину). Контроль ефективності використання ресурсів підприємства тісно пов'язаний з плануванням витрат на початку кожного нового бюджетного року. У внутрішній корпоративній звітності важливо своєчасно фіксувати фактичні витрати, щоб поточні витрати можна було порівняти із запланованими витратами та проаналізувати можливі відхилення через об'ємні та вартісні фактори.

Залежно від конкретної ситуації та виду господарська діяльність підприємства регулюється законами, постановами уряду, рішеннями місцевих органів влади та розпорядчими документами, прийнятими власниками та керівництвом підприємства в межах їх прав, визначених установчими документами. Це висвітлює важливе завдання внутрішнього контролю – контроль за дотриманням вимог чинного законодавства та внутрішніх нормативних актів, що стосуються господарської діяльності підприємства. Безсумнівним є те, що якщо керівництво зможе забезпечити найкращий баланс

між зростанням виробництва, прибутковістю та ризиком при формуванні стратегії та цілей, а також ефективно та ефективно використовувати ресурси, тоді розвиток підприємства буде найбільшим. Ресурси, необхідні для виконання певного завдання. У зв'язку з цим зростає потреба у зміцненні управління ризиками підприємства шляхом створення та підтримки системи внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.

У цьому сенсі основним завданням внутрішнього контролю в умовах сучасної підприємницької діяльності є виявлення, оцінка та вибір найкращих методів управління ризиками, які можуть мати негативний чи позитивний вплив на результати діяльності підприємства.

3.3. Спрямованість формування та моніторингу облікової політики відповідно до міжнародних стандартів

В останні роки зростає кількість компаній, які змушені або добровільно вирішують перейти на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Кожен бізнес є унікальним суб'єктом господарювання, який зосереджується на власних продуктах або послугах. Результати діяльності будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності повинні бути відображені в системах обліку та звітності, створених відповідно до галузевих, технологічних та організаційних особливостей господарської діяльності конкретного підприємства. Суб'єкти господарювання, які готують звітність за МСФЗ, не є винятком і повинні розробляти власні системи надання інформації користувачам з урахуванням багатьох допустимих альтернатив бухгалтерського обліку та звітності. Вибір таких альтернатив залежить від специфіки кампанії, потреб ключових користувачів та інших важливих факторів.

Важливим аспектом є формування облікової політики відповідно до вимог МСБО, які багато в чому відрізняються від вимог П(С)БО. Облікова політика - це сукупність методів і засобів, за допомогою яких формується і організовується бухгалтерський облік. Достовірність подання фінансової звітності залежить від

оптимальності та адекватності розробленої облікової політики. Іншими словами, традиційна облікова політика - це базовий набір правил, за якими інформація записується та розкривається в корпоративних системах бухгалтерського обліку та звітності.

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [24], «право підприємства на самостійне встановлення облікової політики визначається одночасно із правами на самостійне визначення форми організації бухгалтерського обліку; розробки системи управлінського обліку, звітності і контролю господарських операцій; встановлення правил документообороту і технології обробки облікової інформації, додаткової системи рахунків і реєстрів аналітичного обліку» [24].

У той же час Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства (п. 1.3), визначають, що «облікова політика є елементом системи організації бухгалтерського обліку на підприємстві» [44].

При цьому згідно вимог ст. 8 Закону України «підприємство самостійно визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства» [24].

Згідно вимог МСБО 8, «зміна в обліковій оцінці – це коригування балансової вартості активу або зобов'язання чи суми періодичного споживання активу, яке є результатом оцінки теперішнього статусу активів і зобов'язань та пов'язаних з ними очікуваних майбутніх вигід і зобов'язань» [32].

Сьогодні суб'єкти господарювання мають можливість формувати облікову політику та організувати облікову роботу підприємства відповідно до цієї політики. Кожен бізнес зацікавлений у впровадженні облікової політики відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, оскільки це дозволить користувачам фінансової звітності краще зрозуміти діяльність суб'єкта господарювання та додатково зацікавить потенційних інвесторів у збільшенні виробництва та виході на міжнародні ринки. ринку.

Відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, облікова політика є дуже важливим етапом у підготовці фінансової звітності та може бути затверджена у формі набору принципів і правил, яких підприємства повинні дотримуватися під час ведення бухгалтерського обліку та підготовки звітності відповідно до нормативних актів. і правила, яких слід дотримуватися. вимоги IAS або можуть бути визначені внутрішніми документами, такими як накази чи статuti. Водночас система Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності не вимагає від суб'єктів господарювання підготовки будь-яких документів із описом застосованої облікової політики. Проте експерти не сумніваються в доцільності мати такий документ (тим більше, що міжнародні стандарти це не забороняють). Формулювання наказів про облікову політику є дуже важливим чинником, який покращить якість складання звітів і приміток і покращить розуміння облікового процесу користувачами інформації. Його мета полягає в тому, щоб забезпечити умови для максимальної оптимізації процесу складання фінансової звітності, а сама фінансова звітність містила б інформацію, яка б відповідала потребам користувачів.

Протягом першого звітного періоду за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку облікова політика може мати дві взаємозалежні складові. Перше стосується аспектів, пов'язаних з першою звітністю, а друге – загальних принципів і правил складання фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Важливою частиною облікової політики є безпосередньо та частина облікової політики, яка відображає інформацію, таку як інформація про виробничі запаси, основні засоби, нематеріальні активи чи фінансові інструменти. При формуванні кожного розділу необхідно робити посилання на відповідні нормативні документи, що діють в ISAO. При першому застосуванні Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку облікові політики, які були сформовані, повинні застосовуватися ретроспективно, тобто сфера їх застосування поширюється на події та операції з моменту їх виникнення.

Для початкових звітів у примітках до звіту розкривається інформація про облікову політику, але не повний обсяг. У деяких випадках Умови поділяються

на окремі частини або у вигляді додаткового розділу загальної інформації. У першому розділі застосування має бути розкрито вибір необов'язкових винятків і обов'язкових винятків, а також перше застосування винятків і застосування положень міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в усіх основних частинах облікової політики.

Згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, формування облікової політики має організовуватися бухгалтерією. Він має бути оптимальним для кожного підприємства, тому єдиного методу немає, але є варіативність окремих статей облікової політики. Наприклад, можна вибрати метод визначення собівартості при вибутті запасів, як це визначено Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, метод середньозваженої собівартості) або модель оцінки основних засобів (на основі історичної вартості, на основі справедливої вартості), метод обліку підприємств спільного інвестування (метод участі в капіталі, пропорційний консолідація) або сформувати резерв безнадійної заборгованості методом (на основі розстрочок дебіторської заборгованості, виходячи з виручки за звітний період).

Встановлена облікова політика повинна відповідати всім міжнародним стандартам бухгалтерського обліку, що діють на кінець першого звітного періоду, за який компанія подає свою фінансову звітність. Наприклад, якщо підприємство подає баланс в останній день звітного року, то датою переходу на МСФЗ буде початок минулого року.

Узгодження існуючої облікової політики зі стандартами, визначеними МСФЗ, створює низку проблем, пов'язаних з бухгалтерськими організаціями. Першою перешкодою в цьому процесі адаптації є кваліфікаційна складова, оскільки IAS вимагає професійного судження – висновку, до якого приходять особи, відповідальні за бухгалтерський облік організації та підготовку фінансової звітності, і саме цей висновок стає рушійною силою для прийняття управлінських рішень. подальші дії.

Поняття «професійне судження» з'явилося у вітчизняній бухгалтерській сфері зовсім недавно, але, по суті, воно є основою, на якій базуються міжнародні

стандарти бухгалтерського обліку. У більшості випадків інформація подається стисло і без пояснень. Це вимагає професійного судження для тлумачення та застосування положень на практиці, а також для аналізу діяльності та внесення необхідних змін для покращення загальної ситуації.

Таким чином, вважаємо відзначити наступні аспекти облікової політики щодо впровадження Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності:

1. Положення облікової політики в наказі не повинні суперечити існуючим міжнародним стандартам, навіть якщо національні нормативні акти передбачають інше.

2. У наказі не потрібно вказувати очевидні дані, описані в стандарті, оскільки він уже затверджений і необхідний для виконання.

3. Інструкції з облікової політики не потребують опису облікових цін.

4. Облікова політика не потребує опису порядку обігу документів.

5. Підприємства можуть приймати ще не оголошені, але набрали чинності нормативні акти без зазначення їх у фінансовій звітності. Однак, якщо компанія не застосовує нормативні акти, які діяли та були опубліковані в той самий період протягом звітного періоду, це має бути відображено у фінансовій звітності.

6. Облікова політика може змінюватися, якщо цього вимагає МСФЗ, і ці зміни призведуть до того, що подана фінансова звітність міститиме інформацію, яка є більш надійною та правдивою для користувачів. Однак варто пам'ятати, що зміни до облікової політики можна вносити лише на початку кожного фінансового року.

7. Облікова політика повинна передбачати принципи, методи та методи, які слід вибирати з альтернатив, визначених у відповідних міжнародних стандартах бухгалтерського обліку.

8. МСБО не вимагає складання додатків до облікової політики.

9. Якщо поточна політика застосовується до інших питань, що відрізняються від звичайної ситуації, це не може розглядатися як зміна облікової

політики; нова облікова політика застосовується до подій, які раніше не відбувалися або не є суттєвими.

10. Облікова політика повинна включати принципи складання консолідованої звітності. Це стосується тих суб'єктів господарювання, які мають філії або дочірні компанії, для визначення понять контролю, взаємозв'язку та відображення частки вартості асоційованих компаній у консолідованій звітності.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

1. Загалом, існує багато типів регулювання бухгалтерського обліку. Найбільш значущими вважаємо наступні: 1) соціальне регулювання полягає у здійсненні низки заходів, за допомогою яких суспільство, використовуючи свої внутрішні можливості, впливає на те чи інше явище, в даному випадку – на бухгалтерський облік; 2) економічний нагляд здійснюється за допомогою структурованих консультацій, роз'яснення процедур ведення обліку та обміну досвідом. Його метою є насамперед отримання корисної інформації для оцінки ефективності діяльності та прийняття управлінських рішень, він ненормативний і пов'язаний не з принципом обов'язковості, а з принципом доцільності; 3) правовий нагляд здійснює держава, яка на благо всього суспільства формує правові норми та обумовлює межі можливої поведінки суб'єктів. Основою правового нагляду є принцип забезпечення дотримання правових норм; 4) морально-етичний нагляд охоплює всі сфери суспільного життя, в тому числі й бухгалтерський облік. Деякі суспільні відносини, передбачені законом, також оцінюються з моральної точки зору. Але якщо правові норми формулює держава, то моральні норми існують у підсвідомості людей і громадській думці.

2. Вважаємо відзначити наступні аспекти облікової політики щодо впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності: положення облікової політики в наказі не повинні суперечити існуючим міжнародним стандартам, навіть якщо національні нормативні акти передбачають інше; у наказі не потрібно вказувати очевидні дані, описані в стандарті, оскільки він уже затверджений і необхідний для виконання; інструкції з облікової політики не потребують опису облікових цін; облікова політика не потребує опису порядку обігу документів; підприємства можуть приймати ще не оголошені, але набрали чинності нормативні акти без зазначення їх у фінансовій звітності. Однак, якщо компанія не застосовує нормативні акти, які діяли та були опубліковані в той самий період протягом звітного періоду, це має бути відображено у фінансовій звітності; облікова політика може змінюватися, якщо цього вимагає МСФЗ, і ці

зміни призведуть до того, що подана фінансова звітність міститиме інформацію, яка є більш надійною та правдивою для користувачів. Однак варто пам'ятати, що зміни до облікової політики можна вносити лише на початку кожного фінансового року; облікова політика повинна передбачати принципи, методи та методи, які слід вибирати з альтернатив, визначених у відповідних міжнародних стандартах бухгалтерського обліку; МСБО не вимагає складання додатків до облікової політики; якщо поточна політика застосовується до інших питань, що відрізняються від звичайної ситуації, це не може розглядатися як зміна облікової політики; нова облікова політика застосовується до подій, які раніше не відбувалися або не є суттєвими; облікова політика повинна включати принципи складання консолідованої звітності. Це стосується тих суб'єктів господарювання, які мають філії або дочірні компанії, для визначення понять контролю, взаємозв'язку та відображення частки вартості асоційованих компаній у консолідованій звітності.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності є інструментом реалізації економічної політики, а їх головною метою є забезпечення прозорості та зрозумілості інформації про діяльність суб'єктів господарювання. Метою розробки та впровадження МСФЗ також є створення надійної основи для визначення доходів і витрат, оцінки активів і зобов'язань, розкриття існуючих фінансових ризиків і порівняння результатів діяльності. На відміну від деяких національних правил звітності, МСФЗ базується на принципах, а не на правилах, тобто важлива в першу чергу економічна природа процесу. Процедури звітності згідно з МСФЗ встановлюють принципи, які дозволяють відображати справжній фінансовий стан підприємства, установи чи організації.

2. Основними завданнями практичної реалізації бухгалтерського обліку та аудиту із застосуванням міжнародних стандартів є: удосконалити процедури бухгалтерського обліку та аудиту для отримання інформації для прийняття управлінських рішень на основі міжнародних стандартів; підвищення якості облікової інформації та забезпечення інформаційних потреб користувачів у процесі прийняття рішень; розробити низку облікових, а також аналітичних та контрольних інструментів для формування облікової інформації за міжнародними стандартами; сформувати єдиний інформаційний простір для всіх підсистем управління підприємством; спрямувати системи підтримки прийняття бухгалтерських рішень на обліково-інформаційне забезпечення для вирішення поточних і стратегічних завдань і підвищення ефективності використання ресурсів; сформувати модель бухгалтерського забезпечення прийняття рішень із застосуванням міжнародних стандартів для задоволення інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів.

3. Стандартизація МСФЗ не має на меті визначити всі процедури та механізми фінансового обліку, у багатьох випадках віддаючи перевагу довірі до професійної незалежності бухгалтерів, які повинні покладатися на офіційне сумління та індивідуальне професійне судження при вирішенні багатьох

проблем. Концепція міжнародних стандартів бухгалтерського обліку є інструментом реалізації економічної політики, а його основною метою є забезпечення прозорості та зрозумілості інформації про діяльність суб'єктів господарювання. Метою розробки та впровадження МСФЗ також є створення надійної основи для визначення доходів і витрат, оцінки активів і зобов'язань, розкриття існуючих фінансових ризиків і порівняння результатів діяльності.

4. Перевагами застосування МСФЗ: є отримання інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень; порівняння звітів з іншими організаціями, незалежно від країни, в якій вони проживають, і територій, на яких вони працюють; залучення іноземних інвестицій і кредитів та вихід на зовнішні ринки; репутація, що забезпечує більшу довіру потенційних партнерів; достовірність інформації; неупередженість інформації; дотримання правил складання інформації та розгорнутими поясненнями при формуванні звітів.

5. Ефективність управління ризиками підприємства часто залежить від глибини дослідження кожного виду ризику, а також від розуміння та дослідження зв'язків між різними типами ризиків. Внаслідок нестабільності економіки та невизначеності умов господарської діяльності та її результатів управлінські рішення можуть прийматися на основі комплексного врахування економічних ризиків суб'єктів господарювання, а також соціальних, екологічних та інших видів впливу.

6. Огляд наукової літератури показує, що українські науковці трактують поняття «облікова політика» ширше, ніж у МСФЗ та НП(С)БО, П(С)БО, де облікова політика розглядається лише на рівні корпоративного суб'єктів господарювання, тоді як новий підхід передбачає розуміння облікової політики як інструменту національного регулювання бухгалтерського обліку.

7. Внутрішній аудит – це діяльність, яку здійснює незалежний відділ, служба чи посадова особа незалежного підприємства. Основними видами діяльності служб внутрішнього аудиту є аналіз інформаційних систем бухгалтерського обліку та відповідних видів контролю, вивчення фінансової та операційної інформації, а також дослідження ефективності загальної господарської

діяльності підприємства. Функція внутрішнього аудиту полягає у перевірці, оцінці, моніторингу та вивченні ефективності систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

8. Загалом, існує багато типів регулювання бухгалтерського обліку. Найбільш значущими вважаємо наступні: 1) соціальне регулювання полягає у здійсненні низки заходів, за допомогою яких суспільство, використовуючи свої внутрішні можливості, впливає на те чи інше явище, в даному випадку – на бухгалтерський облік; 2) економічний нагляд здійснюється за допомогою структурованих консультацій, роз'яснення процедур ведення обліку та обміну досвідом. Його метою є насамперед отримання корисної інформації для оцінки ефективності діяльності та прийняття управлінських рішень, він ненормативний і пов'язаний не з принципом обов'язковості, а з принципом доцільності; 3) правовий нагляд здійснює держава, яка на благо всього суспільства формує правові норми та обумовлює межі можливої поведінки суб'єктів. Основою правового нагляду є принцип забезпечення дотримання правових норм; 4) морально-етичний нагляд охоплює всі сфери суспільного життя, в тому числі й бухгалтерський облік. Деякі суспільні відносини, передбачені законом, також оцінюються з моральної точки зору. Але якщо правові норми формулює держава, то моральні норми існують у підсвідомості людей і громадській думці.

9. Важливим етапом адаптації системи бухгалтерського обліку й аудиту до вимог міжнародних стандартів доцільно визнати облікову політику підприємства, оскільки саме підприємство зацікавлене в її чіткому та правильному формуванні для забезпечення цілісності облікової системи підприємства. Облікова політика суб'єкта господарювання встановлює організаційну та облікову послідовність та визначає принципи, методи та порядок складання та подання його фінансової звітності. Узгодження національного та міжнародного законодавства для стандартизації формування корпоративної облікової політики з урахуванням найкращого зарубіжного досвіду в цій галузі та сумісності з національними вимогами положень (стандартів) бухгалтерського обліку може підвищити достовірність звітної

інформації та зробити її корисною для формування стратегічного управління. Прийняття рішень корисніше.

10. Перехід на МСФЗ є важливим кроком, тому необхідно враховувати всі впливові фактори, ризики, вимоги та аспекти, щоб уникнути можливих труднощів, проблем і ризиків. Зокрема, слід уникати занадто великої кількості очевидної інформації, вона має бути короткою, а також заснованою на професійному судженні. При цьому при формуванні та зміні облікової політики слід орієнтуватися на діючі стандарти, щоб уникнути помилок і не використовувати застарілу інформацію.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белова І.М., Семенишена Н.В. Гармонізація і стандартизація як об'єктивна необхідність кумулятивізму інституту бухгалтерського обліку Інститут бухгалтерського обліку, контроль і аналіз в умовах глобалізації. 2018. № 3. С. 7-15.
2. Белова І.М., Завитій О.П., Семенишена Н.В. Генезис холдингів та агрохолдингів в Україні як інституційних одиниць. Подільський вісник: сільське госпо-дарство, техніка, економіка. 2019. Вип. 30. С. 84-93.
3. Боримська К.П. Робочий план рахунків у системі облікової політики підприємства: принципи і підходи до формування URL: <http://www.stattionline.org.ua>
4. Будько О.В. Класифікація обліково-аналітичної інформації з метою інформаційного забезпечення управління сталим розвитком підприємства. Інноваційна економіка. 2015. № 1(56). С. 207–212.
5. Бруханський Р., Спільник І. Бізнес-аналітика vs. бізнес-аналіз: сучасний дискурс, модель професійної компетенції ініціатора позитивних змін. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2022. Випуск 1-2. С. 7-21.
6. Бруханський Р. Ф., Спільник І. В. Криптоактиви у системі бухгалтерського обліку та звітності. Проблеми економіки. № 2 (40), 2019. С.145-156. DOI: 10.32983/2222-0712-2019-2-145-156.
7. Бруханський Р. Ф., Пуцентейло П. Р. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності підприємств в умовах інституційних трансформацій: монографія. Тернопіль. ФОП Осадца Ю. В., 2017. 388 с.
8. Бруханський Р.Ф., Пуцентейло П.Р. Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт ОС «магістр» із спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійна програма «Бізнес-аналітика та управління інноваційними системами». Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2022. 28 с.
9. Бруханський Р.Ф. Методологія наукових досліджень. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2022. 208 с.

10. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Облік і оподаткування». Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 174 с.
11. Бруханський Р. Ф. Стратегічні пріоритети оптимізації контрольно-ревізійних процедур в АПК України / Облік і контроль на підприємствах АПК: стан та перспективи розвитку: у 2 частинах. Ч.1. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції 10-11 жовтня 2008 року. К.: КНЕУ, 2008. С. 28-30.
12. Герасимович І. А. Концепція обліково-аналітичного забезпечення фінансового інжинирінгу в управлінні сучасним підприємством. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». 2017. №7(35). С. 84–90.
13. Гоголь Т.А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу : монографія. Чернігів: Лозовий В.М., 2014. 384 с.
14. Городецька О., Монастирський Я. Особливості формування інформації стратегічним управлінським обліком. Наука і бізнес: проблеми, перспективи та інновації в умовах воєнного стану: матеріали X Національної науково-практичної конференції [Тернопіль, 10.11.2022 р.]. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2022. С. 46.
15. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р.. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
16. Гура Н.О. Імплементация Директиви 2013/34/ЄС в Україні з урахуванням міжнародного досвіду. Вісник Київського національного університету ім.Т. Шевченка. 2015. Вип. 10. С. 6–10.
17. Гуріна Н. В., Дойонко А. М. Застосування професійного судження бухгалтера в умовах ринкової економіки: вітчизняний та міжнародний досвід. Економічний вісник. Сер. Фінанси, облік, оподаткування. 2019. Вип. 3. С. 40–47.
18. Довга В. Доцільність додаткового розкриття інформації у корпоративній звітності в умовах глобалізації. Наука і бізнес: проблеми, перспективи та інновації в умовах воєнного стану: матеріали X Національної науково-практичної конференції [Тернопіль, 10 листопада 2022 р.]. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2022. С. 53-54.

19. Довгий І. Інноваційність розвитку облікової системи. Наука і бізнес: проблеми, перспективи та інновації в умовах воєнного стану: матеріали X Національної науково-практичної конференції [Тернопіль, 10 листопада 2022 р.]. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2022. С. 54-55.
20. Дерій В.А. Види економічного контролю за діяльністю підприємств: аналіз і узагальнення поглядів на проблему. Облік і фінанси АПК. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/>
21. Жолнер І. В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами : навч. посіб. Київ : НУХТ, 2012. 335 с.
22. Жук В. М. Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки : монографія. Київ : ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2012. 454 с.
23. Жук В. М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. К.: ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с.
24. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV.
25. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами – підприємцями» від 23.03.2017 року №1982-VIII.
26. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 р. №851-IV.
27. Завитій Ольга. Роль фінансової діагностики в діяльності підприємства. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2021. Випуск 1-2. С. 33-41.
28. Завитій Ольга, Белова Ірина. Процес управління інноваційним розвитком як об'єкт обліку і аналізу. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації 2022. Вип. 1-2. С. 22-28.
29. Кулик В. А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку : монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. 373 с
30. Міжнародний стандарт аудиту 340 «Аудит облікових оцінок, у тому числі облікових оцінок за справедливою вартістю, та пов'язані з ними розкриття

- інформації». URL : https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-1_укр.pdf
31. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності». Верховна Рада України: веб-сайт. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_013
 32. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». Верховна Рада України: веб-сайт. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_020.
 33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом МФУ № 73 від 07.02.2013 р. (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
 34. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом МФУ від 20.10.1999 року № 246 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
 35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом МФУ від 31.12.1999 року № 318 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
 36. Пилипенко А. А., Азаренков Г. Ф. Розвиток теоретико- методологічних засад обліку, аналізу, контролю і аудиту: моногр. Харків : «ІНЖЕК», 2012. 640 с.
 37. Пилипенко Л. М. Підприємницькі структури цифрової економіки та проблеми оцінювання ефективності їхньої діяльності. Фінанси України. 2021. № 1. С. 103-116.
 38. Пилипенко Л. М. Підходи до забезпечення якості облікової інформації. Економічний простір. 2018. № 130. С. 168-176.
 39. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року № 291 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>
 40. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

41. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 року № 879 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
42. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24 трав. 1995 р. №88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
43. Правила (ЄС) №1606/2002 Європейського Парламенту і Ради про застосування Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IAS). Верховна Рада України : URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_404 .
44. Про затвердження методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України : наказ МФУ від 27.06.2013 р. № 635. URL: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382876&-cat_id=293536
45. Пуцентейло П., Уніят Л., Чорна Н. Інвестиційно-інноваційне забезпечення розвитку підприємств аграрної сфери в умовах конкурентного середовища. Економічний дискурс. 2020. Випуск 4. С. 111-127.
46. Пуцентейло П., Гуменюк О. Основні аспекти формування ефективної системи економічної безпеки підприємства. Економічний дискурс. 2017. № 2. С. 37–47.
47. Пушкар М.С., Чумаченко М.Г. Ідеальна система обліку: концепція, архітектура, інформація. Тернопіль : Карт- бланш, 2011. 336 с.
48. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики : монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2010. 260 с.
49. Розвиток цифровізації обліку, оподаткування, аналізу і контролю в управлінні підприємствами : монографія / Р. Ф. Бруханський, П. Р. Пуцентейло [та ін.]. Тернопіль : ВПЦ «Університетська думка», 2021. 200 с.
50. Сава А., Палюх М., Завитій О., Семенишена Н. Теоретичні засади бухгалтерського обліку в системі управління. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2017. Вип. 1-2. С. 21–28.

51. Семенишена Н. В. Бухгалтерський облік і фінансова звітність : проблеми гармонізації з МСФЗ. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Фінанси і кредит. 2013. Вип. 2. С. 138–144.
52. Спільник І.В. Місце економічного аналізу в сучасній парадигмі управління підприємством. Основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах євроінтеграції: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Харків, 28 травня 2019 року). Харків, 2019. С. 317-323.
53. Спільник Ірина Системний підхід і системний аналіз в обґрунтуванні управлінських рішень. Перспективи розвитку науки і бізнесу в глобальному середовищі: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 20 трав. 2020 р.], відп. за вип. П. Р. Пуцентейло. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. С. 63-64.
54. Спільник І. В., Ярощук О.В. Принцип системності в аналітичних дослідженнях. Економічний аналіз. Тернопіль. 2018. Том 28. № 2. С. 182-190.
55. Статут Ради з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського облік : веб-сайт. URL: <http://www.ifrs.-org/About-us/Pages/IFRS-Foundation-and-IASB.aspx>.
56. Сьома директива 83/349/ЄЕС «Консолідований облік» від 13.06.1983р. Міністерство юстиції України : веб-сайт. URL: <http://old.minjust.gov.ua/45877>
57. Тарасова Т. О. Професійне судження бухгалтера як основа інноваційного розвитку системи обліково-аналітичного забезпечення управління. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2017. №1 (36). С. 260–280.
58. Чорна Н.П. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах розвитку цифрової економіки. Розвиток цифровізації обліку, оподаткування, аналізу і контролю в управлінні підприємствами: монографія. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2021. С. 113 - 120.
59. Четверта директива 78/660/ЄЕС «Річна звітність компаній» від 25.07.1978р. Верховна Рада України : веб-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_908.

60. Царук В. Ю. Теорія і методологія обліку і аналізу в системі корпоративного управління : монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2020. 404 с.
61. Царук В. Ю. Історичні засади розвитку бухгалтерського обліку як елемента системи корпоративного управління. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 1-2. С. 15-25.
62. Швець В. Г. До питання нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку і фінансової звітності в умовах МСФЗ. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2015. №165. С. 5–10.
63. Ярошук, О. В. Дохідний підхід до оцінювання вартості компанії / О. В. Ярошук // Наука молода: збірник наукових праць. Тернопіль: Економічна думка, 2012. Випуск 18. С. 192-195.
64. Ярошук О. В. Ризик-менеджмент в управлінні капіталом підприємства. Економічний аналіз, 2012. Випуск 11. Частина 1. С. 460-466
65. Яцунська О. С. Процес упровадження МСФЗ в Україні. Бізнесінформ. 2016. № 3. С. 173–182.
66. Brukhanskyi R. F., & Spilnyk I. V. (2019). Crypto assets in the system of accounting and reporting. *The Problems of Economy*, 2, 145-156. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-2-145-156>.
67. Brukhanskyi R. F. The process of intellectualization of strategic financial accounting on the basis of accounting engineering. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2016. Випуск 2. С. 18-24.
68. Khorunzhak N., Brukhanskyi R., Ivanyshyn V. Logic-statistical models in control function of accounting. *Independent Journal of Management & Production*. 2019. Vol. 10. Pp. 846-871.
69. Spilnyk I., Brukhanskyi R., Yaroshchuk O. Accounting and Financial Reporting System in the Digital Economy, *Proceedings of 10th International Conference IEEE Advanced Computer Information Technologies, ACIT'2020*, pp. 581-584.